

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak: 8/16

Møtedato: 15.03.2016

Dato: 25.02.2016

Arkivsaknr: 2016/278-UNU

Meldinger 2015

Dokumenter i saken

- Forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding 2015
- Meldinger fra grunnenhetene
- Brev til grunnenhetene fra fakultetet datert 07.01.16 og 14.01.16
- Mal for meldinger 2015

Om meldingene 2015

I brev av 20.12.15 fra universitetsdirektøren blir fakultetene bedt om å utarbeide forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmelding for 2015 med frist 10.04.16.

Universitetsledelsen er opptatt av at meldingene skal ha et hensiktsmessig format, som både sikrer effektiv rapportering og tydelig får fram satsinger og resultat, styrker og svakheter. Fakultetene skal ikke lenger kommentere resultater for rapporteringsåret, men kun besvare spørsmålene i malen. Fakultetene blir også bedt om å vurdere effekten av igangsatte tiltak i forhold til gjennomstrømming og frafall. Meldingene bør til sammen ikke overstige 6 sider.

Som grunnlag for fakultetets meldinger ble grunnenhetene bedt om å utarbeide kortfattede meldinger med utgangspunkt i universitetsdirektørens spørsmål og et par tilleggspunkt. Meldingene fra grunnenhetene er vedlagt.

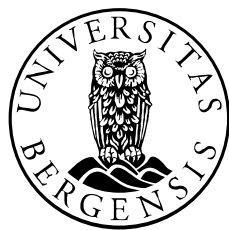
Forsknings- og forskerutdanningsmeldingen ble behandlet av FFU i møte 24.02.16. FFU hadde ingen merknader til forskerutdanningsmeldingen, men anbefalte å sløyfe en setning i forskningsmeldingen (markert med gult i meldingen). Utdanningsmeldingen ble behandlet av Studiestyret i møte 24.02.16, og innspill fra Studiestyret er innarbeidet i meldingen.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret godkjenner forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding for 2015 i samsvar med forslaget og de endringene som framkom i møtet. Dekanen får fullmakt til å sluttredigere meldingene i lys av styrediskusjonen.

Margareth Hagen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

UNIVERSITETET I BERGEN
Det humanistiske fakultet

FORSKNINGSMELDINGEN 2015

OPPFØLGING AV PRIORITERINGER OMTALT I FORSKNINGSMELDING FOR 2014 OG PLANER OG PRIORITERINGER FOR 2016

Fakultetet vil ha en ledende rolle i UiBs middelalderklynge. Fakultetet skal arbeide med etableringen av klyngen i 2016. Satsingen på middelalderstudier skal involvere mange fagmiljøer. Fakultetet har startet et strategisk arbeid med å profilere dette feltet blant annet ved å arrangere en større internasjonal tverrfaglig konferanse i november 2015.

Fakultetet fortsetter arbeidet for å styrke HF-forskningens deltakelse i andre av UiBs fellessatsinger, deriblant humanistisk forskning rettet mot helsefagene. Fakultetet vil arbeide for å styrke tverrfaglig forskningssamarbeid på tvers av instituttgrensene.

PRIORITERT FORSKNINGSSAMARBEID MED ANDRE FORSKNINGSinSTITUSJONER SAMT SAMFUNN- OG NÆRINGSLIV- LOKALT, NASJONALT OG INTERNASJONALT

Fakultet har som mål at fagmiljøene skal hevde seg internasjonalt og samarbeide med anerkjente forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt.

Alle instituttene rapporterer om omfattende samarbeid med forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Det er et godt samarbeid med andre fakulteter ved UiB, andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. En middelalderklynge vil åpne for et tettere samspill med regionen, skolene og museumssektoren, og også for en tverrfaglig og tverrfakultær videreutvikling av forskningsmiljøene ved Universitetet i Bergen. Fakultetet vil også arbeide for å bidra solid inn i UiBs satsingsområder.

ARBEID FOR Å STYRKE FORSKNINGSLEDELSE, ORGANISERING OG STRATEGISK PLANLEGGING.

Enhetene arbeider med å utvikle forskergruppestrukturen, også med tanke på å utvikle eksterntfinansierte prosjekter. Dette blir et viktig moment i enhetenes strategiske planer som skal vedtas våren 2016. Enhetene ved fakultetet bruker medarbeidersamtalene og andre kanaler til aktivt å oppfordre forskere med særlig erfaring og kompetanse til å ta lederskap gjennom opprettelse og videreutvikling av forskergrupper og utvikling av større eksterntfinansierte prosjekter. Fakultetets forskningsrådgivere har etablert et kontaktorgan med ansvar for å samordne informasjon og støtte til forskerne.

TVERRFAGLIGE OG FLERFAGLIGE INITIATIV OG SATSINGER (PÅGÅENDE OG PLANLAGTE), SAMT OPPFØLGING AV FAGEVALUERINGER FRA 2014

Forskningen ved Det humanistiske fakultet er disiplinorientert og inngår også i ulike fler- og tverrfaglige initiativer. Fagmiljøenes evne til samarbeid på tvers av disiplingrenser er en viktig faktor i utviklingen av prosjekter som kan oppnå eksternt finansiering. Fakultetet fortsetter arbeidet for å styrke den humanistiske forskningens deltakelse i andre av UiBs fellessatsinger. Humanistisk forskning rettet mot helsefagene og medisin er et vekstområde internasjonalt og i sterk utvikling i flere av fakultetets fagmiljøer. Fakultetet vil arbeide for at større og tverrfaglige forskergrupper og forskernettsverk opprettes på tvers av instituttgrensene. Ved hjelp av blant annet fakultetets tverrfakultære sentre SKOK og SVT bidrar fakultetet aktivt til å styrke kvaliteten i forskningen ved UiB gjennom å utvikle og integrere etiske, globale og kjønnspektiver.

Det var ingen fagevalueringer i 2015. Forskningsrådet startet arbeidet med en nasjonal evaluering av all humanistisk forskning i Norge som skal gjennomføres i perioden 2015-2017.

PRIORITERTE INVESTERINGER I FORSKNINGSFRASTRUKTUR (OPPGRADERINGER/NYINVESTERINGER) OG TILTAK FOR OPTIMALISERT UTNYTTELSE OG TILGJENGELIGGJØRING AV INFRASTRUKTURER FOR INTERNE OG EKSTERNE BRUKERE

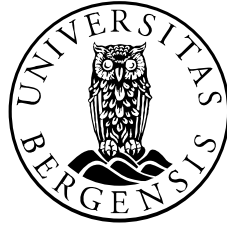
Arkiver og samlinger er viktige forskningsressurser for HF. Flere av fakultetets institutter har ansvar for unike forskningsarkiver og samlinger og trenger ressurser til vedlikehold, kuratering, tilvekst, digitalisering og teknisk drift. LLE tok i 2014 i samråd med fakultets- og universitetsledelsen initiativ for å lokalisere Språksamlingene og Norsk Ordbok til instituttet. UiB overtar språksamlingene fra UiO i 2016 på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. LLE har i den forbindelse meldt inn behov for større investeringer i maskinvare, programvare og lisenser. Fakultetet har nå opprettet et særskilt Utvalg for arkiver og samlinger, og vil i 2016 bidra aktivt i UiBs infrastrukturutvalg og samarbeide med Universitetsbiblioteket om digitalisering og tilgjengeliggjøring av sine arkiver og samlinger. Det ble i 2015 etablert et tørlaboratorium for forskning og undervisning i det arkeologiske fagmiljøet.

ARBEID FOR MOBILISERING OG ØKT DELTAKELSE I HORIZON2020 OG ANNEN EKSTERN FINANSIERT VIRKSOMHET

Fakultetet arbeider systematisk for å motivere søkere til mobilitetsprogrammet Marie Skodowska-Curie actions og andre deler av Horizon 2020. For å stimulere til gode søknader til Forskningsrådet og Horizon 2020 gir fakultetet støtte til søknadsprosesser og koordineringsarbeid i samarbeid med Forskningsadministrativ avdeling. Fakultetet i samarbeid med enhetene skal legge til rette for å videreutvikle og stimulere lovende forskningsmiljøer som bidrar til internasjonal og nasjonal fagutvikling. Fakultetet har som målsetting å få minst ett Senter for fremragende forskning og flere større prosjekter finansiert av EU-midler og andre eksterne kilder.

TILTAK SOM KAN STYRKE PUBLISERINGEN, SÆRLIG PÅ NIVÅ II

Det er naturligvis variasjon fra år til år i omfanget av publisering totalt og på nivå 2. Fakultetet ser det som viktig å motivere til publisering på høyt nivå, men det er også viktig å ta hensyn til at forskning må publiseres i de fora og den sammenhengen de passer best inn i, i samsvar med den humanistiske forskningens brede samfunnsoppdrag. Enhetene fremhever at forskerne må legge vekt på kvalitet, format og gjennomslag i sin publiseringsstrategi. Det er en utfordring at publiseringsproduktiviteten er skjevt fordelt i den vitenskapelige staben ved fakultetet. Flere av enhetene rapporterer at de har lokale incentiv-ordninger for å stimulere til publisering, særlig på nivå 2. Økt fokus på registrering av publikasjoner i CRISTIN og instituttens godkjenningsrolle har bidratt til å styrke eierskapet til prosessen rundt publisering.

UNIVERSITETET I BERGEN
Det humanistiske fakultet

FORSKERUTDANNINGSMELDINGEN 2015

OPPFØLGING AV FORSKERUTDANNINGMELDINGEN FOR 2015, OG PLANER FOR 2016

Hovedansvaret for kandidatenes forskerutdanning ligger på grunnenhetene, og enhetene har derfor stor frihet til å definere sine egne prioriteringer for 2016. Fakultetet, og særskilt Forskning- og forskerutdanningsutvalget, har likevel et overordnet faglig ansvar for å sikre kvaliteten i forskerutdanningen og at enhetenes disposisjoner er i samsvar med fakultetets felles mål.

Fakultetet har i 2015 arbeidet videre med å følge opp sin nye administrative bemanningsplan, og med utformingen av nye rutiner og retningslinjer i forlengelsen av dette. Et administrativt nettverk for forskerutdanning er kommet på plass, og ambisjonen for 2016 er å øke aktiviteten og gi nettverket en fastere form med regelmessig møtevirksomhet.

FORHOLDET MELLOM FORSKERUTDANNING OG FORSKINGSSATSINGER VED FAKULTETET

Siden 2010 har fakultetets 65 faste stipendiathjemler alle vært fordelt til grunnenhetene, som lyser ut ledige stillinger ut fra egne prioriteringer og behov. De aller fleste av disse utlyses åpent. Åpne utlysninger anses generelt å gi høyere kvalitet i søkermassen enn når stillingene er øremerkede. For 2016 er fakultetet tildelt 8 midlertidige stipendiathjemler, som etter vedtak i Fakultetsstyret (S 3/16) er fordelt til strategiske satsningsområder i henhold til fakultetets strategiplan, særskilt middelalderforskning og «medical humanities».

Øremerkede stipend for øvrig er knyttet til eksternfinansierte prosjekter. Slike prosjekt springer ut av de ulike forskningsmiljøene og er verdifulle bidrag til økt kvalitet og bredde i fakultetets forskning.

GJENNOMSTRØMMING

I 2015 ble det avlagt 17 ph.d.-grader og 4 dr.philos.-grader ved Det humanistiske fakultet. 2 av ph.d.-gradene var tilknyttet kvoteprogrammet. Tallene viser at 6 kandidater leverte på normert tid eller tidligere, mens 7 leverte innen 6 måneder etter normert tid. Kun 1 kandidat hadde en nettotid på mer enn 4 år. Antallet avlagte ph.d.-grader viser en nedgang i forhold til 2014 (25) og 2013 (30). Fakultetet vurderer fjorårets gjennomstrømming som tilfredsstillende og innenfor naturlig fluktusjon (2013 var et rekordår). Samtidig kan det konstateres en viss forbedring i gjennomstrømningshastigheten i forhold til foregående år.

Tett oppfølging av kandidatene er en avgjørende suksessfaktor og en forutsetning for å kunne sette i verk effektive tiltak. Slike tiltak må settes i verk innenfor stipendiatperioden, da mulighetene begrenses dramatisk når kandidaten begynner i annet arbeid. Enhetene melder at de i økende grad tar i bruk eller forbedrer bruken av virkemidler som forventes også å ha en positiv effekt på gjennomstrømmingen, som bedre faglig og sosial integrering i forskergrupper og i fagmiljøene, fremdriftsrapportering, medarbeidersamtaler, midtveisevaluering, sluttseminar og bruk av mer enn én veileder.

UNDERKJENNINGER

Ved det humanistiske fakultet ble 3 avhandlinger underkjent (1. gang) i 2015, hvorav 2 ph.d.-avhandlinger og 1 dr.philos.-avhandling. Fakultetets forsknings- og forskerutdanningsutvalg har bedt enhetene om å ha faste prosedyrer for oppfølging av slike kandidater i samarbeid

med veileder, og dette er blitt fulgt opp. Fakultetets fremste tiltak for å unngå frafall og underkjenning er fremdeles tett oppfølging og god integrasjon i forskningsmiljøet. Et godt virkemiddel som forvaltes lokalt og som øker i omfang er bruken av sluttseminar eller prøvedisputas, der forskere med spesialkompetanse inviteres til å vurdere og gi innspill til avhandlingen når det nærmer seg innlevering.

VEILEDEROPPLÆRING

Det gjennomføres i dag ingen formell veilederopplæring verken i regi av fakultet eller grunnenheter. Det skjer likevel på de fleste enhetene en uformell kompetanseutvikling i institusjonaliserte rammer i form av veilederforum, der veiledere kommer sammen, utveksler erfaringer og diskuterer både generelle og mer spesifikke problemstillinger. En høringsrunde viste at noen enheter mener dette er tilstrekkelig som veilederopplæringstiltak, mens andre enheter etterlyser et sentralisert tilbud på fakultetsnivå. Fakultetet har i 2015 oppfordret sine veiledere om å benytte seg av det pedagogiske tilbudet som tilbys de vitenskapelig ansatte i regi av Uniped. Fakultetet ønsker å delta aktivt i den organiserte veilederopplæringen som nå planlegges sentralt på UiB.

INTERNASJONALISERING

Det er et mål for fakultetet at så mange som mulig av fakultetets doktorgradskandidater skal gjennomføre et lengre utenlandsopphold i stipendperioden. Ansvar for at dette skjer ligger hos veileder, forskningsmiljøet kandidaten tilhører og enhetens faglige ledelse. Flere enheter praktiserer en ordning med reisestøtte, og interessen for å gjennomføre utenlandsopphold er økende. Kandidatene deltar også stadig mer aktivt på internasjonale konferanser, og får uttelling for dette i opplæringsdelen. De skaffer seg internasjonale nettverk på sine forskningsfelt, og flere kandidater har biveiledere fra utenlandske universiteter. Fakultetet vil i dialog med enhetene arbeide aktivt for at denne utviklingen fortsetter.

KARRIÈREVEILEDNING

Det tilbys ingen formell eller uformell karriereveiledning for stipendiater ved HF utover det som gis av den enkelte veileder. Fakultetet vil i 2016 ha økt oppmerksomhet på postdoktorene for å sikre dem god faglig oppfølging og ønsker i samarbeid med andre fakulteter og FA å utvikle karrierebyggende opplæringstilbud for denne gruppen.

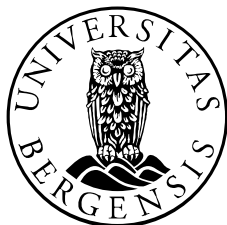
PUBLISERING

Hvordan man går frem for å publisere på forlag og i tidsskrifter, er et emne som inngår i opplæringsdelens kurs i overførbare ferdigheter. Et flertall av kandidatene publiserer artikler underveis (både på nivå 2 og nivå 1) – også de som skriver monografier (som fortsatt er det dominerende formatet på HF). En del får også avhandlingen publisert som bok, også internasjonalt. Presise bibliometriske data om HF-kandidatenes publisering mangler.

ANDREFORHOLD AV SÆRLIG BETYDNING

At FA nå er tildelt et overordnet administrativt ansvar for forskerutdanningen vil kreve smidige samarbeidsrelasjoner der de enkelte fakultetenes egne behov blir ivarettatt. Omorganiseringen gir også muligheter for synergier mellom fakultetene, særlig når det gjelder opplæringsdelene i forskerutdanningen og veilederopplæringen.

Tilpassing til strammere budsjetter har ført til at fakultetet har måttet vente med å ta i bruk frigitte hjemler (utsatt startdato). Den anstrengte økonomien vil også påvirke mulighetene for kursvirksomhet og reisestøtte for kandidatene.

UNIVERSITETET I BERGEN
Det humanistiske fakultet

UTDANNINGSMELDINGEN 2015

OPPFØLGING AV PRIORITERINGER OMTALT I UTDANNINGSMELDINGEN FOR 2014 OG PLANER OG PRIORITERINGER FOR 2016

En hovedprioritering for fakultetet i 2015 var økt fokus på *rekruttering* og *fracfall*. Året ble innledet med et internt *Rekrutterings- og studiekvalitetsseminar* for vitenskapelig og administrativt ansatte der hovedtema var tiltak for å øke rekrutteringen og bedre gjennomføringen i studiene. Fakultetet lyste også ut midler for bedring av rekruttering og studiekvalitet. Fagmiljøene viste stort engasjement og gjennomførte en rekke tiltak. Grunnenhetene intensiverte sitt samarbeid med ungdomsskoler og videregående skoler i regionen, og det har blitt produsert rekrutteringsfilmer for en del fagmiljø. Etter flere år med nedgang var det i 2015 en oppgang i søkertall og nye studenter, og alle studiepllassene på bachelornivå ble fylt opp. Fakultetet håper og tror at dette har sammenheng med arbeidet som er gjort for å snu trenden fra tidligere år.

Høsten 2015 gjennomførte fakultetet et pilotprosjekt med gruppemottak i første semesteret for nye studenter (studiestartgrupper). Tre av grunnenhetene, og omtrent halvparten av de nye bachelorstudentene, deltok, og erfaringene er svært gode. Studiestartgruppene bidro til økt integrering og kullfølelse blant studentene, i tillegg til at frafallet fra ex.phil.-undervisningen var merkbart lavere høsten 2015, samtidig som andelen av de nye bachelorstudentene som registrerte seg våsemesteret 2016, viste en svak økning sammenlignet med de to foregående årene.

Prioriteringer for 2016

Fakultetet har etablert et prosjekt, HF 2018, som skal arbeide med å gjennomgå og revidere studieprogramporteføljen for å etablere en studieprogramportefølje som i større grad bygger på bærekraftige fagmiljø bak alle studieprogram. Arbeidet med HF 2018 vil være hovedprioriteringen for fakultetet i 2016. Fakultetet vil også arbeide videre med tiltak for å øke rekrutteringen og redusere frafallet og vil fortsette med utadrettet virksomhet for å profilere fakultetets studietilbud, blant annet overfor videregående skoler og ungdomsskolene som deltaker i «Ka vil du bli?»¹. Det skal etableres et *rekrutteringsforum*, med vitenskapelige og administrative representanter fra alle institutter, samt studentrepresentanter. Primæroppgaven til forumet skal være å støtte både nye og etablerte rekrutteringstiltak og samtidig være en arena for å utvikle nye tiltak. For å forebygge frafall vil fakultetet gjennomføre studentmottak i studiestartgrupper som et tilbud til alle fakultetets nye bachelorstudenter høsten 2016. Fakultetet vil også prioritere å sette i gang et prosjekt for utgreiing av muligheter for å integrere praksis i utdanningstilbudene våre. En arbeidsgruppe for internasjonalisering skal sørge for tiltak for å øke studentmobiliteten ved HF.

STUDIEKVALITETS- ELLER LÆRINGSMILJØTILTAK FAKULTETET HAR HATT SÆRLIG OPPMERKSOMHET OM I 2015

Akademisk skrivesenter, som er et samarbeid mellom Det humanistiske fakultet og Bibliotek for humaniora, ble tildelt UiBs Uglepris og er dermed kandidat til den nasjonale studiekvalitetsprisen som tildeles av NOKUT. Skrivesenteret, som ble åpnet i 2014 som et treårig pilotprosjekt, tilbyr skriveverksted, seminarer og individuell veiledning i oppgaveskriving til studenter på bachelor- og masternivå og bidrar gjennom dette til å heve kvaliteten på studiene. Ugleprisen er en viktig anerkjennelse av arbeidet som utføres. Samtidig berøres også Skrivesenteret av den vanskelige ressursituasjonen ved HF ved at lederstillingen i løpet av 2015 ble omdisponert til tyskfacet.

Et svært viktig bidrag til læringsmiljøet ved HF har vært aktiviteten til fakultetets studentutvalg, *Humanistisk studentutvalg* (HSU), som er en robust og fremtidsrettet organisasjon. Studentene er aktive i studentdemokratiet på alle nivå, i studentpuben *Ad fontes*, Humanistenes arbeidslivsutvalg, fadderstyret, HF-revyen og et økende antall underutvalg som bidrar til å bedre læringsmiljøet for alle studenter.

¹ Samarbeid med Bergen kommune om tilbud om bl.a. Språkdag innen faget «Utdanningsvalg» i ungdomsskolen.

Høsten 2015 ble det tilbudt introduksjonsemner i de fleste studieprogrammene ved HF. Erfaringene er gode, og tallene for vårsemesteret 2016, som viser redusert frafall ved overgangen til andre studiemester, antas å ha sammenheng med dette. Fakultetet har også prøvd ut mentorordninger, med noe blandet erfaring.

Med hensyn til Studiebarometeret har mange av fakultetets programmer så lav deltakelse at det ikke vises svardata, mens for andre er dataene for 2014 og 2015 slått sammen på grunn av lav deltakelse. Tilgjengelige tall for overordnet tilfredshet viser likevel at fakultetet ligger omtrent på gjennomsnittet både for UiB og nasjonalt. For enkelte hovedområder ligger fakultetet litt over gjennomsnittet (*Undervisning og veiledning* og *Medvirkning*), mens det ligger under gjennomsnittet med hensyn til *Relevans for arbeidslivet*. Fakultetet har som mål å synliggjøre yrkesrelevansen for studietilbudene, og det fins ulike tilbud om jobbsøkerkurs og karrieredager ved instituttene. Dette vil også være et element i arbeidet med HF 2018.

UTFORDRINGER I STUDIEKVALITETS- ELLER LÆRINGSMILJØARBEIDET I 2015

De største utfordringene for fakultetet de siste årene har vært knyttet til nedgangen i studenttallet, både på bachelor- og masternivået. Samtidig som fakultetet og fagmiljøene legger ekstra innsats i tiltak for å øke rekruttering, studentmobilitet, gjennomføring og synlighet for utdanningstilbudene, er vi også inne i en fase med stram økonomi, noe som legger stort press på undervisningsressursene og fagmiljøene. En annen utfordring er å synliggjøre arbeidslivsrelevansen. Flere fagmiljøer ønsker nå mulighet for praksis i utdanningen og tettere samarbeid med Karrieresenteret.

STUDIEPROGRAMEVALUERINGER. GJENNOMFØRING I 2015 OG PLANER FOR 2016

Fakultetet mottok i 2015 programsensorrappporter for årsstudium i nordisk, bachelorprogrammene i allmenn litteraturvitenskap, kulturvitenskap, nordisk (utgått), nordisk språk og litteratur, norrøn filologi, språkvitenskap, gresk, latin og masterprogrammene i allmenn lingvistikk, allmenn litteraturvitenskap, datalingvistikk og språkteknologi, nordisk språk og litteratur, gresk, historie, latin, norrøn filologi, utøvende musikk eller komposisjon, lektorprogrammene med hhv. nordisk og fremmedspråk samt region og regionalisering. Det er også mottatt programsensorrappporter for engelsk, spansk, japansk og russisk. Programsensorrappportene følges opp på grunnenhetene. I tillegg til programevaluering drives det rutinemessig evalueringsarbeid på emnenivå.

I 2016 er det planer om programevaluering av filosofi, fransk, kjønnsstudium, retorikk, tysk og arabisk. Grunnenhetene laster program- og emneevalueringer opp i UiBs studiekvalitetsbase.

PLANER FOR UTVIKLING AV STUDIETILBUDET, OPPRETNINGER/JUSTERINGER/ NEDLEGGELSER AV STUDIEPROGRAM, VURDERING AV ROBUSTHET I FAGMILJØET OG FORDELING AV STUDIEPLASSER FOR 2017

Nedleggelse av program fra 2017:

- *Masterprogram i datalingvistikk og språkteknologi:*
Deler av emnetilbudet i datalingvistikk og språkteknologi integreres i Masterprogram i allmenn lingvistikk

Opprettinger av program fra høsten 2017:

- *Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap*

Fakultetet ønsker å jobbe videre med planene om Lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap og håper at det vil bli en prioritert sak for UiBs ledelse å legge til rette for et samlet løft for institusjonens lektorportefølje.

Fakultetets fordeling av studieplasser for 2016/2017 vil bli ettersendt.

AKTIVITET I ETTER- OG VIDEREUTDANNING. STATUS I 2015 OG PLANER FOR 2016

I 2015 har fakultetet opprettholdt stor aktivitet innen etter- og videreutdanning. Det ble igangsatt nye tilbud i forsknings- og formidlingskompetanse for museumssektoren, fremmedspråksdidaktikk for ungdomsskolelærere, etikk for helsearbeidere og forskningsetikk. Skolekorpsledelse og videreutdanning for musikkterapeuter i eldreomsorgen vil ha oppstart i 2016. Det skal også utvikles et nettilbud i arabisk med finansiering fra Norgesuniversitetet. Fra 2016 vil fakultetet videre tilby tilrettelagt etterutdanning i norsk som andrespråk på oppdrag fra Hordaland fylkeskommune. Spansk og nordisk har fått midler fra Utdanningsdirektoratet gjennom prosjektet *Kompetanse for kvalitet (KFK)*, og fakultetet ønsker å videreutvikle aktiviteten innen KFK. Fakultetet ser behov for en klargjøring av maler for budsjettering av EVU-tilbud i samarbeid med UiB sentralt. Det er også behov for brukerstøtte for fagpersoner som skal jobbe i digitale plattformer.

GJENNOMSTRØMMING I STUDIEPROGRAMMENE

DBH-tall om gjennomføring i henhold til utdanningsplan viser en bedring i 2015 sammenlignet med 2013 og 2014, selv om gjennomføringsprosenten for fakultetet samlet sett fremdeles er for lav (77,6 %). Gjennomføringsprosenten varierer fra institutt til institutt, fra program til program. Generelt er det lavest gjennomføringsprosent på årskursene. Det er tidligere gjort rede for tiltak fakultetet har iverksatt for å redusere frafall og øke kullfølelsen blant nye studenter. Fakultetet tror at disse tiltakene på sikt også vil bidra til å øke gjennomføringen.

FORSKNINGSMELDING 2015 INSTITUTT FOR AHKR

Prioriteringer og planer

Instituttet ønsker å fremme forskning av høy kvalitet på alle fagområder som blir dekket av instituttets fire fag, og legger vekt på å utvikle forskningen på grunnlag av de faglige interesser og initiativer som blir tatt av instituttets tilsatte. Vår hovedprioritering er dermed å sikre forskningstiden til de ansatte, og å legge til rette for å støtte deres forskningsinitiativer.

Instituttet har etablert flere tiltak for å stimulere til utvikling av forskningsprosjekter og publisering, som forskningsmidler og publiseringsstøtte, noe både enkeltforskere og forskergrupper kan søke på. Dessuten utløser produksjon av publikasjonspoeng individuelle belønningsmidler.

Et viktig tiltak for å styrke forskningen er de sju flerfaglige forskergruppene. Disse har nå i stor grad funnet sin form, og fungerer i hovedsak godt, med noen fortløpende justeringer. Mye av instituttets forskning blir også foretatt av individuelle forskere utenfor forskergruppene som er knyttet til nasjonale og internasjonale nettverk og prosjekter. Gruppene fungerer som faglige møteplasser der forskerne får tilbakemeldinger på sine vitenskapelige arbeider, og danner et forskningsmiljø for ph.d.-kandidatene. Lederne av forskergruppene møter i instituttets forskningsutvalg (FU).

Instituttet har avsatt egne midler til fri forskningsstøtte, i tillegg til fakultetets småforskermidler. I tildeling av begge disse, blir det lagt særlig vekt på å fremme tiltak som kan føre til publiseringer. I tillegg setter instituttet av egne midler til publiseringsstøtte.

Instituttet legger vekt på sammenheng og helhet mellom forskning, forskerutdanning og formidling. Mange av instituttets ansatte er ettertraktede formidlere.

Tverr- og flerfaglige satsninger

Både forskergruppene og individuelle forskere har etablert tverr- og flerfaglige forskningsprosjekter, så vel eksternt som internt finansierte. Instituttets forskningsstøtte er dermed innrettet slik at den skal bidra til tverr- og flerfaglige satsninger.

Det ble sendt to søknader om SFF (Senter for fremragende forskning) i 2015. Det er lagt opp til både tverrfaglig og tverrfakultær forskning i disse sentrene.

Publisering

Instituttet har siden starten i 2007 vært blant enhetene med flest publikasjonspoeng ved UiB. Enkelte fag (religionsvitenskap) har hatt eksepsjonelt høye tall. I 2013 og 2014 var AHKR grunnenheten med flest publikasjonspoeng ved UiB. Andel publikasjoner på nivå 2 har også vært bra. DBH-tall for 2015 er ikke klare pr. dags dato. Foreløpige tall tyder på at antallet kandidater til rapportering er på vanlig nivå. Men på grunn av omlegging av «tellekant»-systemet vil vi ikke få sammenlignbare tall for 2015. Det er usikkert hvordan den nye beregningsmodellen vil slå ut for AHKR.

Vi ser ikke behov for tiltak ut over det vi har i dag for å styrke publiseringen.

Eksternfinansiert virksomhet og samarbeid med samfunns- og næringsliv

Volum for eksternfinansiert virksomhet (BOA) har økt siden oppstart i 2007. I 2013/14 har budsjettvolumet ligget på rundt 20 millioner kroner. Det gjorde det også i 2015, men dette

skyldes forskyvninger/forsinkelser i pågående prosjekter mer enn at nye prosjekter er kommet til. Dersom det ikke kommer nye store prosjekter i 2016 vil volumet gå ned.

Ett nytt prosjekt startet opp i 2015 finansiert av NFR gjennom FRIHUMSAM: *Shari'a and Everyday Life: Shifting Practices of Mahr (Islamic Dower) in Legal Pluralistic Norway* (personlig postdoktorprosjekt, Bøe).

Instituttet har etablert rutiner for søking om eksternfinansierte prosjekter der det gjennomføres informasjonsmøter om de viktigste programmene og tilbys fagfelleevaluering og administrativ støtte for søkerne. Det ble sendt i alt 7 søknader fra instituttet til FRIHUMSAM i 2015. En søknad fikk tildeling: *First World Congress on Business History* (arrangementsstøtte, Schröter). Flere av instituttets forskere var involvert i søknader om HERA-støtte, to som koordinatore og de øvrige som partnere. Noen av instituttets ansatte var med som partnere til EU-søknader. Instituttet vil følge opp og bidra til at flere forskere søker EU-midler i 2016. Det ble som nevnt sendt to søknader om Senter for fremragende forskning. Det ble sendt en søknad til Bergens Forskningstiftelse i 2015. Søknaden gikk videre, men ble ikke blant dem som fikk tildelt støtte.

Forskningsinfrastruktur

Det ble i 2015 etablert et laboratorium for forskning og undervisning for det arkeologiske fagmiljøet.

Fagevalueringer

Instituttet hadde ingen fagevalueringer i 2015. Siste fageevaluering var i 2008, av historie. Det pågår nå en evaluering av norsk forskning i humaniora i regi av Forskningsrådet.

Styrker og svakheter

Vi vurderer det slik at instituttet har gode rutiner og gode ordninger for å støtte opp under de ansattes forskning, innenfor de rammer som er gitt. Instituttets ansatte publiserer på et jevnt høyt nivå og mottar jevnlig priser og andre utmerkelser.. Det er et mangfold av gode forskningsmiljø på instituttet, og forskningstid søkes sikret med midler som instituttet har til rådighet, gjennom tildeling av forskningsterminer og ved å bruke timeregnskapet aktivt til fordele undervisningen.

Vi ser imidlertid at det finnes utviklingspotensial når det gjelder søkning til eksternfinansierte prosjekter, og det bør vurderes å utvide mulige kilder for eksternfinansiering. En slik tilstandsbeskrivelse er ikke spesifikk for AHKR. Den gjelder for HF generelt. Tiltak for å forbedre søknadskvalitet og å arbeide for at det for eksempel sendes flere søknader til EU er avhengig av at en del koordinering, prioritering og informasjon skjer gjennom, eller i samarbeid med, fakultetet. Instituttet vil også vurdere videre tiltak for å utvikle gode søknader, både i idéfasen og i sluttfasen. Slike tiltak kan være å arbeide mer langsiktig med enkelte strategiske prosjektideer og å utvide tilbudet om fagfelleevaluering av søknader.

FORSKNINGSMELDING FOR 2015

Institutt for Fremmedspråk

1) Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014. Planer og prioriteringer for 2016.

Tverrfaglig samarbeid og internasjonalisering.

Forskningen ved instituttet er både fag/disiplinbasert og tverrfaglig. Mange av våre forskere er tilknyttet forskergrupper og –prosjekter med en sterk tverrfaglig profil. Som eksempler kan nevnes LINGCLIM-prosjektet (tverrfaglig klimaforskning), POLAME-prosjektet (språkforskning og samfunnsfag) og forskergruppene Literature and Religion (litteratur, kunsthistorie og historie) og Litteratur og Vitenskap (bl.a. litteraturforskning og medisinsk forskning). Instituttet støtter tverrfaglig samarbeid, bl.a. ved tildeling av forskningsmidler. I 2016 tar vi sikte på å styrke det fler- og tverrfaglige samarbeidet ved instituttet ytterligere gjennom en satsing på forskning rettet mot globale samfunnsutfordringer.

Forskningen ved Institutt for fremmedspråk er i stor grad internasjonalt orientert. Våre forskere har en bred internasjonal kontaktflate, deltar ved internasjonale konferanser og publiserer internasjonalt på ulike språk. Forskergrupper og prosjektgrupper ved instituttet inviterer gjesteforelesere fra andre land, arrangerer konferanser med internasjonal deltakelse, initierer prosjektsøknader og publikasjoner med samarbeidspartnere og bidragsytere fra flere nasjoner, osv. Instituttledelsen har kontinuerlig fokus på å fremme slik aktivitet. For 2016 har vi som mål å videreutvikle vår deltakelse på internasjonale forskningsarenaer. Gjennom målrettede informasjons- og stimulerings tiltak vil vi arbeide for å øke andelen av internasjonale publikasjoner, stimulere til økt deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer og –prosjekter med ekstern finansiering, og fremme deltakelse i internasjonale mobilitetsprogrammer (for eksempel Erasmus+).

Eksternfinansierte prosjekter. IF hadde i 2015 tre eksternfinansierte forskningsprosjekter til en samlet verdi av 23.5 millioner kroner, alle finansiert av NFR. Dette gjaldt CONVAR (McCafferty) - 11.6 mill., LINGCLIM (Fløttum) – 8.2 mill. og POLAME (Chiquito) - 3.7 millioner. Instituttet arbeidet i løpet av året aktivt for å initiere og fremme søknader om eksterne midler, blant annet gjennom informasjon og oppfordringer til aktuelle forskere og forskergrupper, fulgt opp av direkte kontakt med søkerne gjennom prosessen. Instituttet leverte en søknad til FRIPRO, en til SAMKUL og en til EU (Horizon 2020) i 2015. Ingen av disse ble innvilget, men det arbeides videre med nye søknader for 2016. Se for øvrig punkt 3 og 6 nedenfor.

2) Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

De fleste pågående forskningsprosjektene ved instituttet involverer samarbeidspartnere ved andre forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Flere av prosjektene har også en tydelig samfunnsprofil som dels innebærer samarbeid med andre sektorer, for eksempel prosjekter innen utdanningsforskning (Nasjonale prøver og fagdidaktikk). Instituttet ser det imidlertid ikke som formålstjenlig å gi bestemte samarbeidspartnere eller institusjoner særskilt prioritet.

3) Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Instituttet fikk i 2015 tilført en 50% stilling som forskningsrådgiver. Ved hjelp av denne stillingen har det vært mulig å yte mer effektiv støtte til prosjektutvikling og prosjektadministrasjon ved instituttet. Samarbeid med Forskningsadministrativ avdeling og FANE-nettverket sikrer bedre informasjonsflyt. I løpet av 2015 har det vært avholdt egne

temamøter om eksterntfinansiert forskning ved instituttet. I tillegg har forskningskoordinator og forskningsrådgiver hatt møter med forskergruppetledere, prosjektledere og individuelle forskere som ledd i en langsiktig planlegging av forskningsaktiviteten. For 2016 har vi som mål å stimulere hver enkelt forsker og forskergruppe til langsiktig og strategisk forskningsplanlegging gjennom å prøve ut en ordning der alle utarbeider 3-årsplaner for forskning. Vi har også som mål å utvikle og profilere instituttets samlede kompetanse på særlig aktuelle forskningsfelt.

4) Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte), samt oppfølging av fagevalueringer

Flere av forskningsprosjektene som er under utvikling ved instituttet, med sikte på Horizon 2020, FRIPRO eller SAMKUL, er klart tverrfaglige. Det gjelder bl.a. Transmin-prosjektet (Læg Reid) og Aldringsprosjektet (Skagen). Instituttet vil bistå disse og andre prosjekter også i kommende periode. Se for øvrig punkt 1 ovenfor. Ingen av våre fag har vært gjenstand for evalueringer i siste periode.

5) Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur (oppgraderinger/nyinvesteringer) og tiltak for optimalisert utnyttelse og tilgjengeliggjøring av infrastrukturer for interne og eksterne brukere.

Tre forskningskorpora utviklet ved instituttet – KIAP (Fløttum), COLT og COLA (Myhre Jørgensen) – har blitt tilgjengeliggjort i Corpuscle med støtte fra INFRASTRUKTUR gjennom CLARINO-prosjektet. Disse tre ressursene er blitt utviklet stort sett ved IF og er nå en del av nasjonal forskningsinfrastruktur.

6) Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon 2020 og annen eksterntfinansiert virksomhet.

Instituttet har lagt vekt på å informere bredt og deretter holde løpende kontakt med søkere. Ansatte med planer om å søke eksterne midler i 2015 meldte dette inn til instituttledelsen ved utgangen av januar 2015. Det ble holdt individuelle møter med søkerne, som fikk tilbud om administrativ og faglig assistanse, deriblant fagfelleevaluering (intern eller eksternt). I løpet av året har forskningskoordinator og forskningsrådgiver hatt møter med forskergrupper og individuelle forskere ved instituttet for å informere om finansieringskilder og stimulere til søknadsutvikling.

Det ble også avholdt et temamøte for alle vitenskapelig ansatte om prosjektutvikling, finansieringskilder og søknadsrutiner i slutten av vårsemesteret. Mulighetene for deltakelse i Horizon2020 (Sc 6) har vært diskutert i FFU. Vi vil fortsette dette arbeidet i 2016.

7) Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Instituttet vektlegger publisering i poenggivende kanaler i forbindelse med tildeling av forskningsmidler. Slik publisering vil bli ytterligere vektlagt i kommende periode, noe som kommer til uttrykk i reviderte retningslinjer for søknader om interne midler. Instituttet hadde som målsetning for 2015 å innføre en ordning med belønningsmidler for publikasjoner, der publikasjoner på nivå II ville gi høyere uttelling. Den vanskelige budsjettsituasjonen gjorde det dessverre ikke mulig å gjennomføre dette tiltaket, men det er fremdeles et mål for 2016. Publisering er også et viktig tema i medarbeidersamtalene og vil bli tatt opp på egne temamøter bl.a. om publiseringsstrategier. Instituttet markerer bokutgivelser og publiserte artikler i faste faglig-sosiale sammenhenger hvert semester. Dette vil vi fortsette med i 2016.

Randi Koppen
Forskningskoordinator

Forskning LLE – rapport for 2015

- *Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016:*

Prosjektet «Fra håndskriftsfragmenter til bokhistorie» (finansiert av UiB og Bergen forskningstiftelse), som startet opp i 2013, med Åslaug Ommundsen som prosjektleder, fortsetter sin virksomhet også i 2016.

Senter for humanistiske rettsstudier (CHLS) som ble etablert januar 2013, har ikke finansiering for videre drift i 2016. Senterets leder Arild Linneberg har søkt NFR om å få senteret etablert som Senter for fremragende forskning (SFF).
- *Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og intensjonalt:*

Gjennom prosjektet «Ludvig Holbergs skrifter» samarbeider LLE med Det Danske Sprog og Litteraturselskap og Københavns Universitet om en full digitalisering av hele Holbergs forfatterskap. Prosjektet er i avslutningsfasen våren 2016.

Det NFR-støttede prosjektet «Contextual Aspects of Text Organization» er et samarbeid mellom LLE og Universitetet i Stavanger.

Innenfor norrøn filologi er det etablert et mangeårig samarbeid mellom LLE og Universitetet i Oslo om «Medieval Norwegian Text Archive» (Menota). Innenfor dette fagområdet arbeides det også med utvikling av et prosjekt om Magnus Lagabøtes landslov, bl.a. i samarbeid med Juridisk fakultet.

Forskergruppen LaMoRe har flere forskningsprosjekter innen språkmodellering med lokal, nasjonal og internasjonal finansiering, blant annet Iness, DASISH og infrastrukturprosjektet Clarino.

Det er etablert et forskningssamarbeid med kollegaer ved Fróðskaparsetur Føroya om studier av språkholdninger og talemålsendringer på Færøyene (initiert fra LLE, men betalt og under ledelse fra Tórshavn).

LLE har initiert og leder et stort nordisk nettverk som utvikler samarbeid om felles nordisk sosiolingvistisk talemåls-infrastruktur. Finansiert av NOS-HS.

Elektronisk litteratur har etablert et samarbeid med Bergen offentlige bibliotek i grenselandet mellom forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Digital kultur har fått midler fra SIU til student- og forskerutveksling med Universitetet i Montreal.

Sigrid Liens NFR-prosjekt «Negotiating History: Photography in Sámi Culture» er et samarbeid mellom fagfeltene kunsthistorie, museologi og sosialantropologi.

LLE er også deltaker i prosjektet LIA – ”Linguistic Infrastructure made Accessible”, ledet og initiert fra Universitetet i Oslo.

For en detaljert fremstilling av forskningsaktiviteter og samarbeid som er etablert både nasjonalt og internasjonalt, vises det til årsrapportene fra forskergruppene.
- *Tverrfaglig og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte):*

Flere av instituttets pågående forskningsprosjekter har et tverrfaglig perspektiv, jf. ovenfor. Instituttet tok i 2014 i samråd med fakultets- og universitetsledelsen et initiativ for å lokalisere Språksamlingene og Norsk Ordbok til instituttet. Vedtak om flytting til UiB er fattet.

UiB overtar språksamlingene fra UiO i 2016 på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. LLE har i den forbindelse meldt inn til FA behov for større investeringer i maskinvare, programvare og lisenser. Samtidig har LLE innledet dialog med HF-fakultetet om etablering av et språkteknologisk støtteapparat innenfor rammene av fakultetet, dette for å kunne ivareta forvaltningen av fakultetets portefølje av elektronisk forskningsinfrastruktur.

. *Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon 2020 og annen ekstern finansiert virksomhet:*

Det er tatt direkte kontakt med aktuelle miljøer for å informere om Horizon 2020. Viktigheten av å finne ekstern finansiering er understreket. Flere miljøer ser for seg at søknader vil komme.

LLE arbeider kontinuerlig med å utvikle forskergruppestrukturen, særlig med tanke på å utvikle eksternfinansierte prosjekter. Dette blir et viktig moment i LLEs strategiske plan som skal vedtas våren 2016

- *Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå 2:*
Instituttet gir økonomisk støtte til publisering og oversettelse

- *Oppfølging av fagevalueringer:*
Det ble ikke gjennomført fagevalueringer ved LLE i 2015.

Enhetene bes om en kort redegjørelse for styrker og svakheter i forskningen ved instituttet på grunnlag av fjorårets resultater:

Publiseringen ved instituttet har vært jevnt høy de siste årene, mens det ser ut til å bli en nedgang i 2015. Det kan skyldes tilfeldigheter, men også at flere prosjekter er under avslutning. En forventer at det i kjølvannet av prosjektene kommer flere publikasjoner.

Det betyr at den individuelle publiseringen blir viktigere. Alle publisering ved instituttet faller ikke nødvendigvis under Cristin selv om det er faglige publiseringer.

Enhetene bes også om å nevne eventuelle andre forhold som instituttet ønsker å fremheve vedrørende forskning:

LLE har betydelig kompetanse innen mange fagområder. Spesielt i denne sammenhengen vil vi nevne de samlingene som allerede er i Bergen, Teaterarkivet, Stadnamnsamlinga, Målføresamlinga og Talebanken. I tillegg får vi språksamlingene som har vært i Oslo. Dette utgjør en betydelig ressurs som gjenstand for forskning. Det burde være mulig å få etablert et sterkt forskningssenter.

Presset på personalet er stort og bemanningsplanen slår ut i negativ retning fordi disiplinene er tro mot undervisningssiden. Tiden til forskning blir et "restfenomen" fordi undervisningsperiodene er meget lange. Ekstern finansiering hentet fra "private" midler blir så dyr at interesserte utenfor statlige organer vegrer seg for å støtte prosjekter fordi mye av bevilgningen vil "forsvinne" i overhead.

Forskningsmelding FOF 2015

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2015 og planer og prioriteringer for 2016

Instituttet er i gang med å utarbeide en ny strategi for perioden 2016-2022. Denne vil bli diskutert på et allmøte i midten av februar, og vedtatt på et instituttrådsmøte i mars.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Instituttet har omfattende og aktivt forskningssamarbeid med andre fakulteter ved UiB, og forskningsinstitusjoner i Europa, USA, Latin-Amerika og Asia (inkludert Australia).

Arbeid for å styre forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Instituttet holder på å utarbeide en nytt strategiplan for 2016-2020. Denne skal inkludere blant annet forslag til styrking av PhD-programmet sammen med økt profilering av flere veletablerte forskningsmiljøer.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger

Instituttet har tverrfaglig- og flerfaglig forskning som omfatter samarbeid med fagområder innenfor juss, naturvitenskap, medisin og samfunnsfag. Instituttet samarbeider også med andre humanistiske fag. Spesielt har vi samarbeid innenfor etikk og politisk filosofi, vitenskapsfilosofi og tekstteknologi.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Som et resultat av fagevalueringen har vi laget en strategisk plan for å øke nivået på forskningen ved instituttet, som vil resultere i en høyere andel av publisering i gode internasjonale tidsskrifter. Vi ser allerede resultater av dette.

Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Vi vil vi opprettholde vår satsing som gjennomføres i regi av Wittgensteinarkivet, der vi over flere år har hatt en vellykket EU-finansiert aktivitet. Videre planlegges et eller flere større prosjekter i politisk filosofi/rettsfilosofi, også knyttet til internasjonal rett og internasjonal rettferdighet.

Styrker og svakheter i forskningen ved instituttet på grunnlag av fjorårets resultater

Publikasjonslisten for 2015 viser at flere vitenskapelige ansatte ved instituttet har publisert arbeider med gode internasjonale forlag. Instituttet vil imidlertid øke andelen av slike publikasjoner enda mer.

Andre forhold som instituttet ønsker å fremme vedrørende forskning

Forskningsrådgiver ved HF skal holde et halvdags seminar i februar hvor hun skal gi en grundig presentasjon av eksterne finansieringskilder sammen med strategitips for lagning av sterke søknader. Ansettelse av 3 nye yngre forskere vil uten tvil fremme instituttets internasjonale forskningsprofil. En av dem har allerede fått midler til en post-doktor stilling.

Forskningsmelding 2015 Griegakademiet – Institutt for musikk (GA)

Generelt: Ved GA er det FoU-aktivitet innen musikkvitenskap, musikkpedagogikk og musikkterapi i tillegg til kunstnerisk utviklingsarbeid (KU). GA er aktiv i Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid, Norsk Musikkarv og Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU). Det samarbeides nært med Senter for Griegforskning, Kunst- og designhøgskolen i Bergen og Uni Research Helse. I tillegg er det samarbeid med mange institusjoner i Bergen innen utøvende kunst, samt med skole-, kirke-, helse- og omsorgssektoren. GA er i ferd med å utvikle en langsiktig strategi for økt internasjonalt FOU arbeid.

Det er fire etablerte forskergrupper ved Griegakademiet. Tre av disse forskergrupper har fokus på KU, HIP-GA; GAFONOM og GA-IMPRO. En fjerde KU gruppe, Griegakademiets forskergruppe for komposisjon er for tiden ikke fungerende, da miljøet ikke har ansatte med FoU-tid. GAMUT – Griegakademiets senter for musikkterapiforskning er den best etablerte forskergruppen med vitenskapelig forskningsaktivitet. Vitenskapelige ansatte med tilknytning til musikkvitenskap har siden høsten 2015 møttes jevnlig med tanke på å etablere en forskergruppe i musikkvitenskap. Vi regner med at en forskergruppe i musikkvitenskap vil bli formelt etablert i løpet av våren 2016. I samarbeid med fagmiljø ved Høgskolen i Bergen (HiB) ble det i 2015 etablert en forskningsgruppe innen fagområdet musikkpedagogikk (GAME) med base på HiB. Dette kan bidra til å fremme forskningsaktivitet i fagområdet musikkpedagogikk.

HIP-GA (Historically Informed Performance): HIP-GA vil gjennom utøving, refleksjon og forskning bidra til videreutvikling av tidligmusikk som felt. Gruppen fikk tildelt midler til prosjektet *Wheels within wheels* fra Programmet for Kunstnerisk Utviklingsarbeid (3,7 mill), og Ensembleet *Currentes* (0,4 mill), Prosjektet er med oppstart i 2015 og involverer et samarbeid med komposisjonsmiljøet. Øvrig aktivitet i gruppen i 2015 har blant annet omfattet to CD-utgivelser med Bergen Barokk, seminar og konserter under Bergen Middelaldermusikkdager og Holbergdagene. Konsert med liturgisk musikk fra sen middelalder under Bergen Kirkeautunnale.

GAFONOM – Griegakademiets forskergruppe for norsk musikk: Gruppen ønsker å fremme, formidle og løfte frem norsk musikk i form av forskning og KU-arbeid. Prosjekter knyttet til bl.a. Edvard Grieg, Kjetil Hvoslef, Geir Tveitt, Signe Lund, Bernt Kasberg-Evensen og Kenneth Sivertsen har resultert i konsertvirksomhet og foredrag samt flere CD-utgivelser. Viktig samarbeidspartner er Senter for Griegforskning, Trolldhaugen (KODE) og Siljustøl (KODE), og den nasjonale satsingen Norsk Musikkarv.

GAIMPRO - Griegakademiets forskergruppe for jazz og improvisasjon: 2015 har vært et aktivt år for GAIMPRO. Av aktiviteter kan nevnes: keynotepresentasjon på Rommetveitseminaret i juni, paperpresentasjon ved International Symposium on The Sociology of Music Education i New Orleans, representasjon på AECs Pop and Jazz Platform Meeting i Valencia, samarbeid med jazzmiljøer i Sør-Afrika. I tillegg har medlemmene vært aktive med flere innspillingsprosjekter, hvorav ett har vært delfinansiert gjennom forskningsgruppens midler.

GAMUT – Griegakademiets senter for musikkterapiforskning: GAMUT fungerer som et tvillingssenter, basert på en samarbeidsavtale mellom UiB og Uni Research Helse. Dette styrker og stabiliserer forskningsaktiviteten i musikkterapi, og bidrar til en tverrfaglig forankring. De to fagmiljøene har hver sin profil og utfyller hverandre, ved at Uni-delen av GAMUT har spesialkompetanse i kvantitativ effektforskning mens UiB-delen av GAMUT i større grad har spesialisert seg innen kvalitative studier, teoretisk forskning og kunstbasert forskning. GAMUT arbeider kontinuerlig med å utvikle aktiviteten, der vi prøver å balansere satsing på små, selvstendige prosjekter innen forskningsdelen av universitetsstillingene og større eksterntfinansierte prosjekter. I 2015 sto UiB-forskere i GAMUT for to store NFR-søknader og var med på to andre, med en samlet søknadssum på ca. 170 millioner kroner.

GAMUTs eksterne inntekter har økt jevnt siden starten i 2006. Eksterne inntekter til UiB lå i 2015 på ca. 3,1 millioner kroner (tildelinger fra GC Rieber Fondene, NFR og partnere i POLYFON kunnskapsklynge for musikkterapi), mens inntekter til Uni-delen av aktiviteten lå på ca. 7 millioner kroner (tildelinger fra bl.a. NFR og Helsedirektoratet). Musikkterapiforskerne i Uni Research arbeider med eksternfinansierte prosjekter på heltid, og har vært særdeles dyktige til å hente inn midler. UiB-forskerne i musikkterapi har også i en årrekke sendt inn ambisiøse søknader, bl.a. SFF-, SFI- og ERC-søknader, men har så langt ikke hatt helt den samme tilslagsprosenten. Universitetsfaget musikkterapi er fortsatt i en krevende oppbyggingsfase, og har samtidig en vanskelig bemanningssituasjon (jf. HFs bemanningsplan). Til tross for denne utfordrende situasjonen, holder UiBs musikkterapiforskere en rimelig høy aktivitet mht. publisering. For eksempel var 3 av GAMUTs forskere var på listen over de 100 mest produktive forskerne ved UiB i 2014.

Ekstern finansiering av forskning og KU: GA har generelt lite eksternt finansiering av forskningsaktivitet. Et unntak er musikkterapi-miljøet som har en betydelig eksternfinansiert prosjektportefølje, og god søknadsaktivitet. GA har per i dag ett prosjekt finansiert av PKU. PKU har en nasjonal prosjektfinansieringsordning på linje med NFR. Denne finansieringen teller imidlertid som grunnbevilgning. KU-prosjekter mottar i tillegg økonomisk støtte til innspillinger og konserter utenfor UH-sektoren.

Publisering av forskningsresultater og kunstnerisk utviklingsarbeid: I 2014 fikk GA registrert 21,3 publikasjonspoeng. Dette omfatter 9 publikasjoner på Nivå 1 og 8 publikasjoner på Nivå 2. I CRISStin er det i 2015 registrert 4 vitenskapelige artikler på Nivå 2, 12 vitenskapelige artikler på Nivå 1, 1 bok på Nivå 2 og 5 bokkapitler på Nivå 1, som venter på godkjenning i DBH. I tillegg innhenter GA rapporter fra ansatte innen kunstnerisk utviklingsarbeid i 2015. Vitenskapelig ansatte rapporterer her inn KU-prosjekter, inkludert konserter, plateutgivelser, komposisjoner og lignende. Dette er resultater som i hovedsak ikke registreres gjennom CRISStin.

Videre arbeid med forskningsaktivitet på instituttet: Det har vært fokus på behovet for ekstern finansiering i personalsamlinger og FKU-utvalg høsten 2015. Våren 2016 planlegges seminar om prosjektutviklingsstøtte som en strategi for å utvikle søknadskompetanse og eksternt finansierte prosjekter. Det arbeides med internasjonale samarbeidsavtaler med tanke på å muliggjøre større internasjonale prosjektsøknader. Vi har allerede en internasjonal konsortiumavtale med 8 universitet som forankrer internasjonalt forskningssamarbeid innen musikkterapi. Budsjettsituasjonen for 2016 tilsier at bidrag fra instituttet til forskningsprosjekt må reduseres. Det arbeides med å etablere møteplasser for interdisiplinær utveksling og dialog om forskning og Kunstnerisk utviklingsarbeid. To faglige seminar *Forum for Forskning og Kunstnerisk utviklingsarbeid* er planlagt for 2016 som et konkret tiltak.

Forskningsmelding

Styrking av forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

SKOK har en intern forskergruppe der alle faglig ansatte inngår, Kjønnsforskningens grunnlagsproblemer. Gruppen vil på lengre sikt brukes for å utvikle felles forsknings- og publiseringsprosjekter ved senteret. Kontakt er etablert med forlag om mulig bokprosjekt med utgangspunkt i forskergruppen. SKOK organiserer årlig seminarer for strategisk og langsiktig planlegging av forskning og undervisning.

Flere av forskerne ved SKOK har i 2015 vært involvert i søknader om eksternt finansierte prosjekter innen senterets prioriterte forskningsområder og senteret vil fortsette å jobbe aktivt med kvalitetssikring og utvikling av prosjektsøknader.

Prioriterte forskningsområder

SKOK skal fortsette arbeidet med å utvikle kjønnsforskning som et tverrfaglig felt, med en bred vifte av faglige tematikker og en særlig satsning på kjønnsteori i et historisk, flerkulturelt, postkolonialt og globalt perspektiv. Forskingen skal publiseres i fagfelleverderte publiseringskanaler, både disiplinbaserte og tverrfaglige. I tillegg til et slikt bredt fokus skal SKOK satse særlig på å styrke bestemte temaer:

Differentiated Citizenship. SKOK mottok i 2015 SPIRE-midler for å etablere et internasjonalt nettverk rundt denne tematikken. Bevilgningen ble brukt til å arrangere en workshop i Johannesburg (Wits University) i februar 2015 som en forlengelse av SKOK/IMER kurs ved Bergen Summer Research School 2014. SKOK har også sendt en søknad til VAM-programmet i NFR som utvikler et aspekt ved denne tematikken knyttet til migrasjon, kjønn og temporalitet. I tillegg hadde SKOK to søknader på denne tematikken til FRIPRO i 2015. Søknadene ble ikke innvilget, men videreutvikles til SAMKUL-fristen i februar 2016. SKOK har knyttet til seg en eksternt gjesteforsker (p.t. ikke finansiert) og en eksternt finansiert Ph.D.-stipendiat, og ønsker å styrke dette feltet videre framover, der en søker eksterne midler for å kunne arbeide med dette satsningsområdet. Differentiated citizenship-samarbeidet involverer en rekke institusjoner nasjonalt og internasjonalt.

Medical Humanities. SKOK har vært aktive i å fremme dette som et satsningsområde ved HF-Fakultetet. Ansatte ved SKOK jobber med en rekke problemstillinger som i bred forstand kan knyttes til dette feltet, og har nylig overtatt ansvaret for det nordiske nettverket "Gender, Body, Health" (etablert 2008). SKOK ønsker å styrke dette forskningsfeltet framover og arrangerte en workshop med inviterte gjester i september 2015. En oppfølgende workshop er under planlegging for juni 2016 (delvis finansiert av SPIRE midler)

Prioritert nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid

- SKOK er partner i den nasjonale forskerskolen i kjønnsforskning, som ble opprettet i 2009, og organiserer jevnlig Ph.D.-kurs – ofte i samarbeid med andre institusjoner – som tilbys internasjonalt.

- SKOK deltar i et utvekslingsprosjekt over fire år, i samarbeid med Sverige, Ungarn og Sør-Afrika, finansiert av den svenske stiftelsen STINT. Prosjektet innebærer omfattende utvekslingsaktivitet med jevnlige workshops og forskningsopphold for phd -og postdoktorstipendiater.

- SKOK har ikke fått videreført internasjonalsiseringsmidler knyttet til avtalen med Department for Women's Studies ved Duke University i USA. Dette samarbeidet har stor betydning for SKOK og ligger blant annet i bunnen for en søknad om Marie Curie Global Fellowship som

ble innvilget i januar 2016. SKOK vil jobbe for at HF-Fakultetet og UiB-sentralt skal bidra økonomisk til dette viktige internasjonale samarbeidet. Inntil videre vil vi fortsette det faglige samarbeidet, men dessverre med betydelig innskrenkede utvekslingsmuligheter for studenter og faglig ansatte

-SKOK har inngått en Memorandum of Understanding med Barnard Centre for Research on Women ved Barnard College, New York, og har styrket samarbeid med Sør Afrika (Witwatersrand University), gjennom SPIRE-midler. Samarbeidene omfatter utvekslingsmuligheter for studenter og faglig ansatte samt forskningssamarbeid. Det planlegges en joint workshop med BCRW in 2016 knyttet til temaet Differentiated Citizenship.

-SKOK har nylig overtatt ansvaret for det nordiske nettverket "Gender, Body, Health". Dette er ledd i vår strategiske satsning innen feltet "Medical Humanities".

-SKOK er aktiv i å bygge opp et nytt globalt nettverk innen fremragende kjønnsforskning, "The International Research Association of Institutions of Advanced Gender Studies" (RINGS), som ble stiftet i oktober 2014.

- SKOK deltar i ulike fora, bl.a NFR, for å arbeide mot bredere integrering av kjønnsperspektiver i alle typer forskning.

Tverrfaglig samarbeid v/UiB

SKOK driver kontinuerlig strategisk arbeid overfor de ulike fagmiljøene ved UiB. Senterets status som tverrfaglig enhet er viktig, og det er derfor et pågående arbeid med å skape og/eller opprettholde gode forbindelser til fagmiljøer ved universitetet, også de miljøene som tradisjonelt ikke har en tydelig kjønnsfaglig orientering. Det ligger nedfelt i SKOKs reglement at vi skal arbeide opp mot alle UiBs fagmiljøer, og vi forsøker kontinuerlig å opprette faglige kontakter på tvers av tradisjonelle faggrenser. I 2015 arrangerte vi blant annet seminaret Gender in the Disciplines, med deltakere fra alle UiBs fakulteter.

Foruten senterleder (antropolog) består den faste staben ved SKOK p.t. av en sosiolog, en litteraturviter og en historiker i halv stilling. For å sikre senterets tverrfaglige forskningsprofil er det ønskelig å rekruttere også fra andre disipliner.

P.t. har vi en postdoktorstilling innen kjønn og biologi i samarbeid med MN-fakultetet. Gitt en meget liten stab er det viktig for senteret å kunne rekruttere på postdoktornivå med tanke på utvikling av nye forskningsfelt og veiledning av ph.d-stipendiater. SKOK jobber for å finansiere slike stillinger via eksterne prosjektmidler samt for å få finansiering til slike stillinger fra fakultetene. SKOK ønsker også å styrke senterets tverrfaglige profil gjennom rekruttering av Ph.D-er med ulik fagbakgrunn. Nåværende finansieringsstruktur og organisering av forskerutdanningen gjør tverrfakultær rekruttering utfordrende.

- Som en del av "Differentiated Citizenship"-satsingen samarbeider SKOK også med det ERC-finansierte "Egalitarianism"-prosjektet (Institutt for sosialantropologi), og har i den forbindelse bedt SV-fakultetet om å finansiere en felles Ph.D.-stilling. Dette ble ikke tilgodesett i årets budsjett, men vi fortsetter å jobbe for dette.

- SKOK og SVT har bedt HF-fakultetet om en felles ph.d. eller postdoktor-stilling innen feltet "Gender and Technology", noe vi tror kan bli et fruktbart tverrfaglig samarbeid som også vil kunne bidra til å styrke satsningen innenfor "Medical Humanities". Dette ble ikke tilgodesett i årets budsjett, men vi fortsetter å jobbe for dette.

- I forbindelse med overtakelse av det nordiske nettverket "Gender, Body, Health" jobber SKOK med å skaffe oversikt over og innlede dialog med miljøer som jobber innenfor dette forskningsfeltet i bred forstand, både lokalt og internasjonalt. Et nettverksmøte ble holdt i Bergen i september 2015 og et nytt møte er planlagt i juni 2016.

Tiltak som kan styrke publiseringen

Den faglige staben ved SKOK publiserer jevnlig bøker, artikler i fagfelleverderte tidsskrifter og redigerte bøker, i tillegg til nasjonale og internasjonale populærvitenskapelige publikasjoner. Senterledelsen oppfordrer ansatte til å publisere i anerkjente publiseringskanaler (forlag og tidsskrift), og arbeider med å påvirke nivå-plasseringen av enkelttidsskrift gjennom fagrådet. Ved å arbeide målrettet på dette punktet, tror vi at vi kan høyne senterets uttelling i publikasjonspoeng. I februar 2015 inviterte vi forlegger med ansvar for kjønnsforskning fra Palgrave Macmillan til et møte på SKOK for å diskutere mulige publikasjoner hos dem.

Vennlig hilsen

Christine M Jacobsen

Senterleder

Forskningsmelding fra SVT -2015

Planer og prioriteringer - oppfølging

Senteret vedtok i 2012 en strategiplan for perioden 2012-2015 (www.uib.no/svt/om-senteret/strategi-for-2012-2015) og denne har vært styrende for virksomheten fram til og med 2015. Under strategiske prioriteringer for forskningen har vi hatt fire punkter:

a) SVT skal arbeide for å etablere minst én fast forskerstilling basert på eksternt finansiert virksomhet ved senteret.

b) SVT skal videreutvikle og pleie stabile forskningsnettverk av faglig komplementære og kreative partnere nasjonalt og internasjonalt.

c) SVT skal videreutvikle og stimulere til en stabil portefølje av eksternfinansierte forskningsprosjekter.

d) SVT skal oppmuntre til forsknings innen felter og temaområder som er egnet til å tiltrekke forskere fra grupper som er underrepresentert ved senteret.

Oppfølging og iverksetting av målene i strategiplanen har vært prioritert høyt og mange av målene er nådd. Bl. a. tilsatte SVT i 2015 en av våre tidligere prosjektansatte i fast førsteamanuensisstilling der forskerdelen av stillingen skal finansieres av vår BOA-virksomhet. SVT er i ferd med å slutføre arbeidet med en strategiplan for perioden 2016-2022.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner, samfunns- og næringsliv, nasjonalt og internasjonalt

Ved SVT har vi i 2015– som tidligere – hatt en målrettet og samordnet innsats for å generere nye forskningsprosjekter, der flere i staben deltar aktivt. Det er også en bevisst strategi at postdoktor- og ph.d.-stillinger integreres i forskningsvirksomheten i staben. De fleste av våre eksternfinansierte prosjekter inkluderer samarbeid med en lang rekke partnere, både nasjonalt og internasjonalt, særlig i Europa, Nord-Amerika og Asia.

I løpet av 2015 har vi fått tilslag på og er i ferd med å igangsette flere nye prosjekter som for eksempel HEIRRI (H2020, Framework Programme for Research and Innovation, prosjektpartner), MAGIC (H2020, Societal Challenge "Climate action, environment, resource efficiency and raw materials", prosjektpartner), PARENT (ERA-NET Cofund Smart Cities and Communities, prosjektpartner). Flere forskerstillinger er finansiert gjennom BOA-prosjektene våre.

I tillegg til disse prosjektene der SVT har hatt sentrale oppgaver, har vi også en rekke mindre eksternfinansierte prosjekter, med midler både fra inn- og utland, slik som for eksempel tre ulike nettverksprosjekt finansiert av SAMKUL, NFR som hadde oppstart i 2015 og som vil bidra til å styrke både nasjonale og internasjonale samarbeidsrelasjoner.

Det bør også nevnes spesielt ulike EU-rettete virksomheter: (i) en ansatt (Strand) hadde i november 2015 kurset "Uncertainty and Quality in Quantitative Reasoning» for Europa-parlamentet. SVT har også tidligere avholdt slike spesielt tilrettelagte kurs i usikkerhet og kvalitet i vitenskapelige rapporter for EU kommisjonen. (ii) en rapport med tittelen *Ethical Issues Raised by Emerging Sciences and Technologies* ble utarbeidet (av Strand og Kaiser) på oppdrag fra Europarådet og presentert for Europa-parlamentet i Strasbourg første gang i november 2014, og i som i mai 2015 ble omfattende diskutert.

I september 2015 ble SVTs årlige mini-symposium avholdt, denne gang med «imaginaries and narratives» som tema.

Selv om senteret har en relativt solid portefølje av eksternfinansierte prosjektavtaler, er det også viktig å nevne at søknadsaktiviteten likevel er svært stor, og at det jevnlig sendes søknader der SVT er involvert, ofte som partner i større internasjonale samarbeidsprosjekter. I 2015 har vi sendt inn en rekke søknader til Horizon2020 og NFR. Vi har i løpet av 2015 arbeidet mye med å utvikle og forbedre våre støttefunksjoner og kvalitetssikringsrutiner i forbindelse med søknadsprosessene og håper å se resultater av dette arbeidet i løpet av 2016.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Som nevnt har senteret nå mobilisert ift utlysningene innen Horizon 2020, og vi har også investert arbeid i systematisk kartlegging av relevante utlysninger for vår stab og profil, samt å kartlegge alle våre kontakter og nettverk, for å kunne arbeide målrettet med søknader i fremtiden. I arbeidet med den nye strategiplanen til senteret vil bl.a. det systematiske arbeidet med å heve kvaliteten på søknadsarbeidet stå sentralt. SVT har de siste årene erfart at det faller en betydelig økonomisk risiko på enheten i forbindelse med eksternfinansierte prosjekter. I forhold til SVTs egen analyse er dette likeså mye et strukturelt problem som et internt problem med forskningsledelse. Ved SVT arbeides det videre med dette tema i 2016.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsninger

All forskningsvirksomhet ved SVT er i utgangspunkt av tverrfaglig karakter. Dette byr selvfølgelig på en rekke faglige utfordringer, særlig for et lite miljø som SVT. Her har sentret bevisst satset på å pleie gode samarbeidsforhold med andre enheter på UiB, samt enheter ved utenlandske universiteter.

Som et ledd i den tverrfaglige satsingen ønsker SVT å ta initiativ til at senteret kan ha en beredskapsfunksjon ved hele UiB i forhold til ELSA (Ethical, Legal and Social Aspects of science and technology)/RRI (Responsible Research and Innovation). Forskningens samfunnsansvar, ELSA og RRI har blitt stadig viktigere forskningspolitiske prinsipper. SVT er allerede et sentralt element i UiBs forskningsbaserte beredskap på dette feltet, men vi ønsker en ytterligere satsing som kan tjene undervisningsbehov, forskningsbehov og behov for institusjonell utvikling knyttet til ansvarlig forskning og innovasjon ved UiB. SVT-forskere besitter betydelig kompetanse i forhold til ovenfor nevnte felt, og i tillegg også knyttet til tverrfaglige samarbeid med en rekke vitenskaps- og teknologi-områder. Derfor er senteret også involvert i SFF CCBIO, flere BIOTEK2021-prosjekter mm. Denne typen kompetanse vil i større grad bli etterspurt i og med at Horizon 2020, og også NFR, gjør RRI til et obligatorisk tversgående prinsipp. Prosjekter som ikke besitter denne typen kompetanse vil derfor kunne ekskluderes fra deltakelse i Horizon 2020 og store NFR-programmer.

Tiltak som kan styrke publisering

SVT har satt som mål å øke den vitenskapelige produksjon til å nå et gjennomsnitt på minst 2 artikkelpublikasjoner per ansatt per år. Det vil bli lagt vekt på administrativ og faglig oppfølging av de ansattes publiseringsaktivitet. Det vil bli lagt til rette for en større grad av sampublisering der bidragene skal diskuteres internt for å høyne kvalitetsnivået. Det ukentlige internseminaret ved SVT vil ha en viktig funksjon i dette arbeidet.

FORSKERUTDANNINGSMELDING 2015 INSTITUTT FOR AHKR

Prioriteringer og planer

Instituttet har som før en langsiktig prioritering om å gi rom for forskerutdanning av høy kvalitet innen alle fagområder dekket av instituttets fire fag, gjennom åpne utlysinger der tilsetninger skjer basert på individuell kvalitet, og i tilknytting til forskergrupper og forskingsprosjekter ved instituttet.

Instituttet legger vekt på forskergruppene som det viktigste forumet for forskerutdanning. Etter en gjennomgang av forskergruppene og rollen de ulike gruppene spiller i forskerutdanningen, ser vi at det kan være behov for justeringer, men dette arbeidet er foreløpig ikke ferdigstilt. Vi ønsker primært at stipendiater skal være tilknyttet en forskergruppe, men uten å gjøre dette til et formelt krav, og arbeider derfor med å finne gode løsninger for alle stipendiater.

Gjennomstrømming

I 2015 disputerte 5 av instituttets kandidater for doktorgraden, i tillegg til 4 dr.philos. Dette er omtrent det samme som i 2014, da vi gjennomførte 8 disputaser. I år er det en økning i antall dr.philos.-kandidater, men vi ser dette som en naturlig variasjon heller enn en tendens. To av dr.philos.-avhandlingene ble godkjent ved andregangs innlevering. Fem av doktorgradene ble avlagt i historie og fire i arkeologi.

Tre avhandlinger ble underkjent i 2015, to ph.d.- og én dr.philos.-avhandling. Alle var første gangs underkjenninger. Instituttet har prosedyrer, i form av individuelle tiltak, for å håndtere og følge opp kandidater som har fått avhandlingen sin underkjent. I tillegg ser vi at midtveisevalueringer og sluttseminarer bidrar til å fange opp eventuelle problemer, slik at vi kan sette inn tiltak for å hjelpe kandidatene etter behov så tidlig som mulig. Sluttseminarene er et tilbud til alle instituttets ph.d.-kandidater, også eksterne kandidater, og vi ser at dette nå er en godt etablert praksis.

AHKR har per 31.12.2015 i alt 55 kandidater innskrevet på ph.d.-programmet; 15 knyttet til arkeologi, 24 til historie, 4 til kulturvitenskap og 12 til religionsvitenskap. 25 av disse er stipendiater med arbeidsplass på instituttet. Det ble ansatt åtte nye stipendiater i 2015, fem av disse har oppstart første halvår 2016. Alle instituttets fag fikk nye stipendiater i 2015. Det brukes betydelige ressurser til veiledning, og i overkant av 20 av instituttets ansatte fungerer som hovedveiledere.

I 2015 var det kun interne ph.d.-kandidater og dr.philos.-kandidater som disputerte ved instituttet. Én av de interne kandidatene fullførte graden på normert tid. To kandidater var 23 måneder på overtid, mens de andre var 10 og 26 måneder på overtid. Vi ser at mange faktorer spiller inn i forhold til gjennomføringstempo og avvikling av disputas. Instituttet har sett på tallene for interne og prosjekttilsatte kandidater tatt opp på ph.d.-programmet fra 2007, og vi ser en svak utvikling mot lengre overtid fra 2010, men det er foreløpig ingen dramatiske endringer.

Permisjoner og sykemeldinger gjør at mange kandidater får forskjøvet sluttdatoen for prosjektperioden sin, og dette får også konsekvenser for rekruttering av nye kandidater til instituttets 20 stipendiathjemler. I 2015 ser vi at AHKR ligger under måltallet for hjemlene vi disponerer. Prognosen for 2016 er noe høyere, men vi ser ikke ut til å bruke flere enn de hjemlene vi har. Instituttet er i gang med en mer omfattende gjennomgang av tallene for alle interne kandidater på ph.d.-programmet siden AHKR ble etablert.

Veilederopplæring

Høsten 2015 ble det arrangert veilederforum med tema «Forskerutdanningen og rammene rundt». Vi oppfatter det slik at dette forumet fungerer godt til å diskutere aktuelle problemstillinger for våre veiledere, og dekker behovet for veilederopplæring ved instituttet.

I følge STIP-HFs veiledningsundersøkelse fra våren 2014 og den oppfølgende undersøkelsen høsten 2015 er ph.d.-kandidatene ved instituttet i stor grad fornøyde med veiledningen de får.

Internasjonalisering

Instituttet har en reisestøtteordning som skal gi ph.d.-kandidater mulighet for et lengre utenlandsopphold, knyttet til feltarbeid eller andre former for datainnsamling i forbindelse med prosjektarbeidet. I 2015 har vi sett at økningen i antall søknader om reisestøttemidler fortsetter. Det er både flere kandidater som drar på feltarbeid eller forskningsreiser, og de er borte i lengre perioder. Flere kandidater har biveiledere fra utenlandske universiteter, og får slik tilgang til et internasjonalt nettverk. Det er ønskelig at alle instituttets kandidater skal delta på internasjonale konferanser i løpet av stipendiatperioden, og dette blir i stor grad gjennomført.

Publisering

Ved AHKR skriver de fleste stipendiatene monografier. Mange publiserer likevel artikler eller kronikker i tillegg. Dette ser vi på som utelukkende positivt, så lenge det ikke går ut over avhandlingsarbeidet.

Forskerutdanningsmelding for 2015

Institutt for fremmedspråk

1) Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Forskerutdanningstilbud – kandidatspesifikk opplæring. IF har i samarbeid med LLE opprettet tre lokale forskerskoler som gir tilbud om avhandlingsseminar og mesterklasser til kandidatene innen instituttets tre hoved-disipliner: språkvitenskap og filologi, litteratur og kultur, språklæring og fagdidaktikk. Den lokale forskerskolen i Språkvitenskap og filologi er tilknyttet den nasjonale skolen på dette feltet, LingPhil. Den lokale forskerskolen i litteratur og kultur samarbeider med den nasjonale forskerskolen i estetiske fag, TBLR, og med Det humanistiske fakultet i Oslo. Gjennom disse samarbeidsordningene får kandidatene ved IF tilbud om poenggivende kurs innen relevante emner. Dessverre eksisterer det ikke et tilsvarende nasjonalt eller tverrinstitusjonelt samarbeid for kandidatene innen fagdidaktikk. IF deltok i en søknad til Forskningsrådet om en nasjonal forskerskole på dette feltet i 2015, men denne ble dessverre ikke innvilget.

Midtveisevalueringer. Instituttet har utviklet en god prosedyre for gjennomføring av disse evalueringene. Hele 12 kandidater ble midtveisevaluert i løpet av 2015. Etter 2013 har bare noen få kandidater blitt tatt opp til forskerutdanningen og antall midtveisevalueringer både i 2016 og 2017 vil derfor bli svært få.

Framdriftsrapporter. Denne praksisen fungerer godt. Rapportene fra kandidat og veileder blir gjennomgått av forskningskoordinator og forskningskonsulent, problemområder blir identifisert og fulgt opp av forskningskoordinator i samarbeid med aktuelle veiledere.

Medarbeidersamtaler. De fleste av instituttets stipendiater var innkalt til medarbeidersamtale i løpet av 2015. Dette vil bli fulgt opp i 2016. Samtalen følger UiBs mal og munner ut i en rapport som danner grunnlag for neste samtale samt iverksetting av eventuelle tiltak/planer (problemløsning, kompetanseheving, osv.)

2) Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger ved fakultetet - beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Stipendiathjemlene ved IF lyses stort sett ut åpent. Øremerking av stillinger skjer kun unntaksvis, og da på basis av rekrutteringsbehov, ikke på grunnlag av prioriterte forskningsfelt eller forskningssatsninger. Bakgrunnen for denne praksisen er at man i størst mulig grad vil støtte forskertalenter og prosjekter som viser høy grad av originalitet og kvalitet. Samtidig har instituttet som mål å øke andelen eksternfinansierte prosjekter. IF har for øyeblikket 5 stipendiater som er knyttet til slike prosjekter.

3) Gjennomstrømming – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å forbedre denne.

Tallet på gjennomførte disputaser i 2015 var 5, men instituttet har hatt 5 innleveringer (inkludert en dr. philos.) i løpet av høsten 2015 og venter flere innleveringer i løpet av våren 2016. Det høye disputastallet de siste årene (bortsett fra i 2014) er svært positivt og vitner om en god rekrutteringsprosess og en god oppfølging av stipendiatene. Noen kandidater disputerer likevel etter at finansieringsperioden er utløpt. Dette gjelder både ordinære UiB-

stipendiater og de som er på kvoteprogrammet. Instituttet har 12 registrerte kandidater som fremdeles arbeider med sine avhandlinger uten finansiering. To av de tidligere UiB-stipendiatene har i 2015 meldt at de har avsluttet arbeidet med avhandlingene. Forskningskoordinator har i løpet av 2015 tatt kontakt med alle kandidater som arbeider med avhandling etter avsluttet stipendperiode. Flere av disse har fått hjelp i form av ekstra veiledning, konsulenthjelp, osv. Instituttet vil fortsatt satse på en tett oppfølging av kandidatene i form av framdriftsrapporter, midtveisevalueringer og medarbeidersamtaler, og sette i gang individuelle tiltak der dette er mulig.

4) Underkjenning

Det har ikke vært innlevert avhandlinger som ble refusert i 2015.

5) Veilederopplæring – beskrivelse av situasjon og planlagte tiltak.

Instituttet har opprettet et veilederforum for alle Ph.d.-veilederne med tanke på erfaringsutveksling og diskusjon av spesifikke tema knyttet til veilederens oppgaver. I 2015 har det vært avholdt ett møte pr. semester. Veilederne innen språkvitenskap og filologi får tilbud om fagspesifikk veilederopplæring i regi av den nasjonale forskerskolen LingPhil. Det er ønskelig med tilsvarende kurs for veilederne i de to andre disiplinene. Instituttet vil fremme forslag om dette overfor styret i TBLR.

6) Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Mange av våre stipendiater har forskningsopphold ved utenlandske institusjoner. IF vil fortsatt oppmuntre til at PhD-kandidatenes prosjektperiode inkluderer et utenlandsopphold, og støtte slike opphold økonomisk så langt det er mulig.

7) Karriereveiledning

Instituttet v. forskningskoordinator arrangerte i løpet av høstsemesteret et seminar om karriereutvikling rettet mot Ph.d.- og post.doc.-kandidater ved IF og LLE. Seminaret hadde innlegg av forskningsrådgiver samt tre forskere med lang erfaring i prosjektledelse og entreprenørskap. Forskermobilitet og intersektoriell mobilitet ble også tatt opp i presentasjonene.

8) Publisering

Det store flertallet av kandidatene ved instituttet har en eller flere fagfelleverderte publikasjoner. I 2015 fikk 5 kandidater arbeider publisert eller antatt til publisering. Det publiseres på flere ulike språk og i flere land, bl.a. USA, Storbritannia, Italia og nordiske land. Publikasjonene er på nivå 1 og 2. Ettersom monografien er den vanligste avhandlingsformen ved instituttet, vil arbeid med avhandlingen alltid være første prioritet. Kandidatene blir imidlertid oppfordret til å omarbeide konferanseinnlegg o.a. til artikkelformat. I løpet av 2016 vil det bli arrangert et seminar om publiseringsstrategier for Ph.d.-kandidatene ved IF.

Randi Koppen
forskningskoordinator

Jan A. Johansen
forsknings- og formidlingskonsulent

Forskarutdanningsmelding for LLE 2015

Oppfølging av prioriteringar i forskarutdanningsmeldinga for 2014 og planar og prioriteringar for 2016.

I 2015 innførte LLE ei ny ordning der instituttet (v/ forskingsleiar og ph.d.-koordinator) har eit møte med nye ph.d.-kandidatar og rettleiarane deira. I dette møtet tek me mellom anna opp rettar og plikter for dei involverte i forskarutdanningsløpet og me har fått gode tilbakemeldingar på desse møte. Konkrete planar for 2016 er å kunna tilby alle ph.d.-kandidatane våre meisterklasse/avslutningsseminar når avhandlingsarbeidet går mot slutten. I desse seminara vil internt eller ekstern ekspertise vurdere delar av kandidaten si avhandling. Me håpar at dette vil motivera kandidatane og bidra til å førebyggja underkjenning.

Tilhøvet mellom forskarutdanning og forskingssatsingar ved fakultetet – skildring av situasjonen og planlagde tiltak.

Instituttet har følgd opp fakultetet si satsing på mellomalderstudiar med ei øyremerkt stipendiatstilling med tilsetjing frå november 2013 til november 2017.

Gjennomstrømming – skildring av situasjonen og planlagde tiltak for å betra denne.

I 2015 hadde LLE 4 disputasar, medan det vart gjennomført 11 disputasar i 2014 og 12 i 2012. Me ser at talet på disputasar varierer frå år til år og det same gjeld talet på innleverte avhandlingar. Berre 3 ph.d.-kandidatar hadde ordinær sluttdato for stipendperioden i 2015, og av desse har 2 levert inn avhandlinga si for vurdering. Trass i låge tal vurderer instituttet gjennomstrømminga som relativt god for 2015. Me har framleis nokre kandidatar (9 stk) som ikkje har levert avhandlinga si etter at ordinær ph.d.-periode er slutt og to som har fått avhandlinga underkjent, men det er vanskeleg for instituttet å setja inn tiltak då dei fleste kandidatane melder at dei er i arbeid utanfor UiB og at det er vanskeleg for dei å finna tid til å arbeida med avhandlinga. For framtida vert det viktig å prøva å sikra at ph.d.-kandidatane er nær innlevering når ph.d.-perioden går ut. Instituttet vil òg sjå til at alle ph.d.-kandidatar har to rettleiarar. Sjå elles tiltak vedr rettleiaropplæring og tiltak mot underkjenning.

Underkjenning – skildring av situasjonen og planlagde tiltak for å halda talet nede (kor mange 1. gangs underkjenningar, kor mange 2. gangsunderkjenningar).

LLE har ikkje hatt nye underkjenningar sidan førre forskarutdanningsmelding. (Ei avhandlinga vart underkjent av komiteen i 2014, men fakultetsstyrevedtaket kom fyrst i 2015. Denne vart rapport i førre melding). Fleire av kandidatane som tidlegare har fått avhandlinga underkjent har levert inn for 2. gong og fått avhandlinga godkjent. (Ingen ph.d.-kandidatar ved LLE har opplevd 2. gongs underkjenning.) Instituttet har per i dag berre to kandidatar som har fått avhandlinga underkjent og som kan levera inn for 2. gong. Instituttet har innført ei ordning der alle ph.d.-kandidatar skal få tilbod om meisterklasse/sluttseminar og me håpar dette tiltaket vil bidra til å førebyggja underkjenningar.

Rettleiaropplæring – skildring av situasjonen og planlagde tiltak.

Instituttet har ikkje noko formalisert rettleiaropplæring. Etter planen skulle LLE ha etablert «rettleiarforum» der rettleiarane kunne samlast for å ta opp problemstillingar knytt til rettleiing av ph.d.-kandidatar, men me ventar på initiativ kring rettleiaropplæring frå fakultetet eller UiB sentralt.

Instituttet har fokus på rettleiing i møte med ph.d.-kandidat og rettleiar i byrjinga av prosjektet.

Internasjonalisering – skildring av situasjonen og planlagde tiltak for internasjonal rekruttering og ph.d.-kandidatane si deltaking på internasjonale konferansar/utanlandsopphald (ref. informasjon i framdriftsrapportar).

Instituttet har dei siste åra hatt ei god ordning med reisestøtte for lengre utanlandsopphald for ph.d.-kandidatar. I 2015 fekk 4 av stipendiatane våre støtte til å reisa forskingsopphald frå 3-5 månader ved utanlandsk institusjon (stipendiatane gjesta New Jersey Institute of Technology, University of Oxford og to av dei var på opphald ved Københavns universitet). I tillegg var ein stipendiat på ein månads opphald i Paris med støtte frå *Le Programme franco-norvégien* og ein ph.d.-kandidat/universitetslektor er på eit års forskingsopphald i Tyskland.

Instituttet har motteke 4 internasjonale ph.d-kandidatar som gjester i 2015. Desse kjem frå University of Wisconsin-Madison, Autonomous University of Barcelona, University of Washington og Wuhan University. Gjestene har vore eller skal vera ved instituttet i 3-12 månader.

Instituttet sine utgifter til reisestøtte for ph.d.-kandidatar i 2015 var kr. 217.000,- Det er usikkert om instituttet kan halda fram med ei like god ordning for reisestøtte i framtida.

Karriererettleiing – Skildring av situasjonen og planlagde tiltak.

LLE har ikkje noko organisert karriererettleiing for ph.d.-kandidatar. Instituttet meiner at det overordna ansvaret for denne oppgåva bør liggja ved fakultetet eller ved UiB sentralt.

Publisering: Vurdering av publiseringsverksemda til ph.d.-kandidatane (ref. informasjon i framdriftsrapportane) samt noverande og planlagde tiltak.

Dei fleste av våre kandidatar skriv avhandlinga som monografi, og det vert frå instituttet si side ikkje forventat eller gjort tiltak for at kandidatane skal publisera artiklar i stipendperioden. Me ser likevel at kandidatane våre sender inn artiklar til publisering (om lag 65% har så langt i stipendperioden sendt inn eller fått publisert ein eller fleire artiklar med fagfelle vurdering). Me ser òg ei aukande interesse for artikkelbaserte avhandlingar. I framdriftsrapporteringa for 2015 har 8 av våre kandidatar meldt at dei arbeider med artikkelbasert avhandling.

Andre tilhøve som er særskilt viktige for fakultetet si handtering av forskarutdanninga som har endra seg, eller som ein planlegg å endra i perioden.

IF og LLE har i 2015 oppretta to nye forskarutdanningstilbod/lokale forskarskular. Det er eine er eit tilbod for ph.d.-kandidatar i litteratur, kultur og estetiske fag og det andre rettar seg til ph.d.-kandidatar i fagdidaktikk. Frå før samarbeider IF og LLE om den lokale forskarskulen i språkvitskap og filologi. IF og LLE er òg med i dei to nasjonale forskarskulane LINGPHIL og TBLR.

Forskerutdanningsmelding FOF 2015

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmelding for 2015 og prioriteringer for 2016

I 2014 iverksatte vi vårt mer strukturerte forskerutdanningsopplegg som omfatter følgende:

- Årlige samtaler mellom instituttleder, forskningskoordinator, veileder og stipendiat
- Årlige fremleggelse enten på instituttseminar eller i mer fagspesifikke fora, der instituttleder, forskningskoordinator, og veileder er til stede. Minst en fremleggelse i stipendiatperioden på et instituttseminar
- Halvårlige møter mellom alle veilederne ved instituttet, instituttleder og forskningskoordinator der stipendiatenes progresjon og andre forhold ved veiledningen gjennomgås.
- FU ved FoF holder på med en grundig revidering av forskerutdannelsen. Dette gjelder først og fremst en mer oversiktlig struktur i forhold til bruk av studiepoeng. Andre tiltak som innføring av «qualifying exams» samt bedre oppfølging av utenlandske opphold vurderes.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger ved fakultetet – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Det er uklart for FoF hva som menes med «Fakultetets forskningssatsinger».

Gjennomstrømning og underkjenning - beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å forbedre denne

Vi har ikke hatt spesielle problemer knyttet til dette.

Veilederopplæring – vurdering av situasjon, effekter og planlagte tiltak

Vi anser det viktigste tiltak å utvikle et forum der veilederne kan utveksle erfaring med hverandre. Vi har satt i gang dette i 2014 og har gode erfaringer.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Vi rekrutterer også stipendiater internasjonalt, og planlegger å øke en slik rekruttering. Vi er med i cotutelle- avtaler, og planlegger økning av samarbeid om phd-utdanning, også med land utenfor Europa. De siste årene har fem phd-studenter (fra Filippinene, Sør Afrika og Kina) avlagt doktorgrad ved FoF eller med hovedveiledning fra FoF. Etter alt å dømme vil denne trenden fortsette i 2016.

Forskerutdanningsmelding 2015: Griegakademiet – Institutt for musikk (GA)

Forskerutdanningen ved Griegakademiet er knyttet til **Grieg Research School in Interdisciplinary Music Studies (GRS)**, hovedsakelig i forhold til instituttets phd-stipendiater, men også til forskerutdanningsdelen av stipendiatprogrammet til **Program for Kunstnerisk Utviklingsarbeid (PKU)**. Meldingen vil først ta for seg GRS og deretter PKUs aktiviteter innenfor samme område.

Generelt GRS: Grieg Research School in Interdisciplinary Music Studies er en regional forskerskole med 5 partnerinstitusjoner, UiB, UiS, HiB, HSH og HVO. UiB ved Griegakademiet – Institutt for musikk har hovedansvar for forskerskolen.

Antall kandidater og gjennomstrømming GRS: Pr. desember 2015 var 20 kandidater tilknyttet forskerskolen (14 PhD, 3 PKU, 3 førstelektor). Enkelte kandidater er noe forsinket i henhold til planlagt studieprogresjon. Ingen avhandlinger har blitt underkjent i 2015. Det var ingen disputaser i 2015, men en kandidat har fått avhandlingen godkjent for disputas i 2016.

Kandidatens publisering: GRS registrerer ikke kandidatens publisering. Forskerskolen har heller ikke eksplisitt strategi for å fremme publisering, utover et fokus på akademisk skriving, kvalitet og regionalt forskningssamarbeid (se nedenfor om Music Research Forum). Flere av PhD-kandidatene gjennomfører artikkelbaserte avhandlinger. Dette har først til publikasjoner både på nivå 1 og 2 i 2014 og 2015.

Seminaraktiviteter: To seminarer ble arrangert av GRS i 2015. Høgskolen Stord/Haugesund var vertskap for vårseminaret, (8-12 juni med 114 deltakere, der 12 PhD kandidater hadde presentasjoner, og 1 prøvedisputas ble gjennomført). Høstseminaret ble arrangert ved Universitetet i Bergen (24-27 nov med 67 deltakere og 12 PhD-kandidater hadde presentasjon). Alle GRS seminarene er internasjonale, der minst halvparten er inviterte foredragsholdere, og mellom om lag 20-30 % av deltakerne fra utlandet. Alle kurs foregår på engelsk.

Veilederopplæring: GRS har ikke formell veilederopplæring, men involverer veilederne aktivt i samlingene. For øvrig oppfordres veiledere til å følge veilederopplæringen ved fakultetet.

Ekstern finansiering: Nasjonalt forskerutdanningsutvalg bevilget kr. 90.000 til vårseminaret i Stord. Andre inntektskilder omfatter en ekstrabevilgning fra GA til informasjonsmateriell, og inntekter fra påmeldingsavgifter for eksterne deltakere. I 2015 ble det sendt en søknad til NFR om finansiering som nasjonal forskerskole (søknadssum 24 mill kr.). Søknaden involverte 23 internasjonale og nasjonale partnere. Søknaden fikk graderingen "5: very good", men fikk ikke gjennomslag. Søknadsprosessen har bidratt til å videreutvikle samarbeidet med andre norske musikkforskningsinstitusjoner. Et resultat av dette er at det planlegges et kurs våren 2017 i samarbeid med Institutt for musikkvitenskap (UiO) og Norges musikkhøgskole.

GRS-nettverk, styringsgruppe og Scientific Advisory Board (SAB): I sitt arbeid med å forbedre forskerutdanning har GRS administrasjon og styringsgruppe arbeidet med å styrke de regionale nettverkene. I samarbeid med Musikknett Vest initierte GRS i 2015 etableringen av Music Research Forum. Forumet har som mål å utvikle strategier for utvikling av musikkforskning i regionen, og bidra til innhenting av eksterne forskningsmidler. Det planlegges to årlige møter. Det første møtet ble arrangert november 2015.

Administrativt arbeid: Det har blitt arbeidet med rutiner for kursplanlegging og dokumentasjon av kursaktivitet. Problemstillinger rundt medlemskap i GRS har blitt avklart for å gi medlemmene tilgang til aktuelle kurstilbud. Promotering av GRS aktiviteter har blitt vektlagt. Dette har inkludert institusjonsbesøk med presentasjoner om GRS, utvikling av GRS sin nettside, samt utviklingen av en film for å promotere forskerskolen (<http://www.uib.no/en/rs/grieg>). Dette har ført til økt deltakelse på seminarer (fra om lag 20 deltakere i november 2012 til 67 deltakere i nov 2015).

Stipendiatprogrammet for Kunstnerisk Utviklingsarbeid er i ferd med å ta form av en forskerskole for de involverte institusjonene. Diskusjonen om etablering av kunstnerisk PhD-grad peker i stor grad i retning av at PhD-program blir etablert på de ulike institusjonene og at Program for kunstnerisk utviklingsarbeid ses som en naturlig forvalter av en nasjonal forskerskole. Her skal mye falle på plass, både politisk og strukturelt, og prosessen vil dessuten påvirkes av hvordan universiteter og høyskoler eventuelt vil omorganisere seg.

I 2015 hadde GA 3 stipendiater tilknyttet programmet. Det har ikke vært avholdt disputas i 2015. En disputas skal avholdes februar 2016. En av GA sine kandidater ble plukket ut av det nasjonale PKU programmet for å gjennomføre en presentasjon med eksterne opponenter under den nasjonale PKU konferansen i Kristiansand. Flere av instituttets ansatte har vært inne som kursholdere. Førsteamanuensis Hans Knut Sveen ved GA er medlem av PKUs programstyre.

Det arbeides med rekruttering av søkere fra GA til PKU programmet. Nye retningslinjer for intern behandling av aktuelle søkere med fokus på å utvikle gode søknader til programmet er blitt utviklet i 2015. Høsten 2015 var det 10 søkere som vurderes internt på GA for søknad til PKU. Etter en intern vurdering vil utvalgte søkere få videre veiledning fram mot søknad til det nasjonale programmet.

Forskerutdanningsmelding fra SKOK 2015

Oppfølging av prioriteringer og videre planer

SKOK har for tiden fire stipendiater, tre finansiert av HF-fakultetet, én av SV-fakultetet. I tillegg har vi ansatt to nye som skal starte opp i løpet av 2016. Framover ønsker vi å styrke senterets tverrfaglige profil gjennom en mer aktiv rekruttering av ph.d.-er også fra andre fakulteter. Én ph.d.-stipendiat er per i dag finansiert av SV-fakultetet. Vi er i dialog med SV-fakultetet om fornyelse av denne stillingen når nåværende stipendiatperiode går ut i løpet av våren 2016.

- Som en del av "Differentiated Citizenship"-satsingen samarbeider SKOK også med det ERC-finansierte "Egalitarianism"-prosjektet (Institutt for sosialantropologi), og har i den forbindelse bedt SV-fakultetet om å finansiere en felles ph.d.-stilling. Dette ble ikke tilgodesett i årets budsjett, men vi fortsetter å jobbe for dette.
- SKOK og SVT har bedt HF-fakultetet om en felles ph.d.-stilling innen feltet "Gender and Technology", noe vi tror kan bli et fruktbart tverrfaglig samarbeid som også vil kunne bidra til å styrke satsningen innenfor "Medical Humanities". Dette ble ikke tilgodesett i årets budsjett, men vi fortsetter å jobbe for dette.
- SKOK er partner i den nasjonale forskerskolen i kjønnsforskning, som ble opprettet i 2009, og organiserer jevnlig ph.d.-kurs som tilbys internasjonalt.
- SKOK fortsetter å satse på internasjonalisering i forskerutdanningen (se punkt om internasjonalisering nedenfor)
- SKOK arbeider med å finne bedre løsninger for stipendiater som på grunn av sin fagtilknytning bør tas opp ved forskerutdanningen ved andre fakultet enn HF-fakultetet.

Gjennomstrømming - tall

SKOK har fire aktive ph.d.-kandidater (hvorav tre er finansiert av HF-fakultetet og én er finansiert av SV-fakultet). To av disse skal etter planen levere i løpet av året.

Gjennomstrømming – tiltak

SKOK arbeider kontinuerlig med å skape gode vilkår for trivsel og produktivitet, både faglig og sosialt, og forsøker å være lydhør for de signalene stipendiatene gir. Vi mener midtveisevaluering og prøvedisputas er gode tiltak for å øke gjennomstrømmingen. Alle SKOKs stipendiater er tilknyttet forskergruppen ved SKOK («Kjønnsforskningens grunnlagsproblemer»), og eventuelt også andre grupper eller klynger med felles forskningsinteresser.

SKOK skal også videreutvikle undervisningen på ph.d.-nivå gjennom egne ph.d.-kurs og i samarbeid med den nasjonale forskerskolen.

Internasjonalisering

I den nye strategiplanen for SKOK for perioden 2016-2022 blir det fastslått at SKOK skal legge til rette for internasjonale forskningsopphold.

- SKOK fortsetter sitt samarbeid med Department for Women's Studies ved Duke University i USA. Samarbeidet omfatter utvekslingsmuligheter for studenter og faglig ansatte, forskningssamarbeid og samarbeid om ph.d.-utdanning, men har blitt vesentlig vanskeliggjort da internasjonaliseringsmidlene på 200 000 kr årlig som var knyttet til samarbeidet, ble kuttet fra og med 2016. Det vil bli utfordrende å opprettholde samme aktivitetsnivå som tidligere uten midler til å støtte opp under utvekslingsavtalen.
- SKOK har forpliktet seg til å delta i et utvekslingsprosjekt i samarbeid med Sverige, Ungarn og Sør-Afrika, finansiert av den svenske stiftelsen STINT. Prosjektet innebærer

utvekslingsaktivitet, med workshop-er og forskningsopphold for ph.d.-kandidater og postdoktorer.

- SKOK har inngått avtale med Department of Women's, Gender and Sexuality Studies ved Barnard/Columbia University i USA, som gir våre ph.d.-kandidater tilgang til kurs, seminarer og biblioteksressurser ved institusjonen (og vice versa).

- SKOK er i dialog med African Centre for Migration and Society (ACMS) ved University of the Witwaterstrand i Sør-Afrika om mulighet for samarbeid om ph.d.-utdanning i forbindelse med en prosjektsøknad.

Ønskede tiltak for å hindre frafall og underkjenninger

- SKOK mener at det er viktig å utrede årsakene til at antall underkjenninger har økt i senere tid. Før det iverksettes tiltak som skal hindre frafall og sikre gjennomstrømming, bør vi også få et bedre kunnskapsgrunnlag tilpasset hvert fakultet.

- SKOK mener det er en fordel for ph.d.-stipendiatene at hovedveileder i dag er ansatt ved senteret, til forskjell fra tidligere (før SKOK fikk fast ansatte), da stipendiatene hadde hovedveileder utenfor senteret. Det styrker stipendiatenes faglig identitet og integrasjon i forskningsfeltet, og legger til rette for tettere oppfølging og kvalitetssikring underveis i avhandlingsarbeidet.

- I strategiplanen for 2016-2022 blir det også lagt vekt på å øke veiledningskompetansen og skape et sterkt fagmiljø for ph.d.-kandidater i og gjennom forskergruppen ved SKOK. Et annet tiltak for å hindre underkjenninger er å arrangere sluttseminar for å sikre god kvalitet på innleverte avhandlinger.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningsattsinger ved fakultetet

Målet for forskerutdanningen ved SKOK er at kandidatene skal tilegne seg spesialkompetanse i kjønnsforskning, som de sjelden eller aldri tilbys ved instituttene. Slik spesialkompetanse kan bidra positivt til å styrke kjønnsperspektiver innenfor fakultetets og UiBs ulike forskningsattsinger. I strategiplanen har SKOK som mål å arrangere tverrfaglige møtestedet og årlige samlinger for ph-d.-kandidater med interesse for kjønnsforskning, samt utvikle kurs som kan inngå i relevante deler av UiBs forskerutdanning.

FORSKERUTDANNINGSMELDING SVT 2015

Oppfølging av prioriteringer og videre planer.

SVT har egne kandidater som inngår i forskerutdanningen ved UiB, samtidig som senteret også er innholdsleverandør til forskerutdanningen, gjennom opplæringen i vitenskapsteori og etikk. Følgelig er SVT den eneste faglige enhet som gjennom sin undervisning møter så godt som alle ph.d.-studenter ved UiB, med unntak av kandidatene ved MOFA og JUS.

SVT har ansvar for undervisningen i vitenskapsteori og etikk ved alle fakultet bortsett fra Det medisinsk-odontologiske fakultet og det Det juridiske fakultet, men det arbeides langsiktig med dette å få på plass avtaler med disse fakultetene også.

I forhold til kvaliteten i forskerutdanningen jobbes det bl.a. med å gjøre undervisningsoppgavene mer robuste ved å utvikle et helhetlig og grunnleggende rammeverk av sentrale undervisningsmoduler med litteraturhenvisninger og kilder for å øke fleksibiliteten og sikre kontinuiteten i vitenskapsteoriundervisningen i p.hd.-utdanningen. Vi ser for oss en økt vektlegging av digitale medier i framtiden. Dette vil også være med på å bidra til økt fleksibilitet og til å realisere målet om tverrfaglighet i forskerutdanningen.

I senterets strategiplan 2012-2015 heter det at senteret også skal "videreutvikle opplæringsdelen for sine egne ph.d.-kandidater". I 2015 har vi hatt en rekke undervisningstiltak for våre egne kandidater. Vi har gjennomført to to-dagers seminar og ett dagsseminar med fokus på grunnlagsproblemer innen det vitenskapsteoretiske feltet. I tillegg til disse tiltakene rettet direkte mot kandidatene, deltar alle vår stipendiater på internseminar der de både kan legge fram eget arbeid og få respons på det og selv delta i kritisk diskusjon av andres arbeider. Målet er at seminarene i tillegg til å fylle alle krav til egnet forskerutdanning, skal gjøre deltakerne i stand til å inngå i kritisk dialog med fagfolk som arbeider innenfor aktuelle fagområder.

I 2016 vil vi holde fram med å tilby seminar for egne kandidater, og systematisere og videreutvikle opplæringsdelen.

I strategiplanen for perioden 2016-2022 som er under utarbeiding, blir det lagt vekt på at SVT både skal konsolidere og videreutvikle undervisningstilbudet for våre egne ph.d.-kandidater og utvide undervisningstilbudet for de ulike fakultetene og hele universitetet.

SKOK og SVT har en intensjon om å lyse ut en felles, tverrfaglig ph.d.-stilling innen feltet «Gender and Technology». Dette vil være et nytt møtested mellom to fagfelt, og derigjennom et bidrag til UiBs tverrfaglige forskning. SVT har også fått lovnad om finansiering av opptil 2 stipendiater fra Mat. Nat. Fakultetet i forbindelse med ansettelse i fast undervisningsstilling tilknyttet Mat.nat.fakultetet høsten 2014 og satser på utlysning i løpet av våren 2016.

Gjennomstrømming – tall

- SVT hadde én innlevert avhandling i 2015 og vi regner med disputas i løpet av våren 2016.
- SVT har p.t. 4 aktive ph.d.-kandidater.

Gjennomstrømming og underkjenning- tiltak

SVT ser positivt på innføringen av tiltak som for eksempel midtveisevaluering. Lokalt forsøker vi på alle måter å støtte opp om våre egne kandidater, og har for eksempel opprettet ekstraordinære veiledningsteam for kandidater som har ligget etter skjema. Videre er vi opptatt av at bakgrunnen for det økende antallet av underkjente avhandlinger må utredes; uten en større forståelse av utviklingen, er det heller ikke mulig å sette inn tiltak.

Utdanningsmelding 2015

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Oppfølging av prioriteringer for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

AHKR har i 2015 for første gang tilbudt faglige introduksjonsemner i første semester. Alle fire fag har gode erfaringer fra disse nye emnene der helt ferske universitetsstudenter får møte faget de skal studere.

Studentene har vært mer aktive i undervisningen enn forventet. Dette betyr at de har følt seg trygge, og det var nettopp dette som var hovedhensikten med AHKR's nye opplegg høsten 2015. Mottaket ble innledet med en høytidelig velkomst for hele AHKR, der akademiske verdier, skikk og bruk ble trukket frem. Etterpå ble det organisert utvidede orienteringsmøter med en faglig-sosial del for å gjøre studentene kjent med hverandre og med de ansatte. Samlet fikk studiestarten en helhet vi tror studentene satte pris på, og vi tar aktiviteten på 100-emnene som et tegn på at et utvidet mottak og et tidlig møte med spesialiseringsfaget vil ha en ønsket effekt på kullfølelsen og dermed motvirke frafall. Studiestart ble organisert og gjennomført av studieadministrasjonen og fagmiljøene, uten innleid ekstrahjelp. Foreløpige anslag tyder på at AHKR produserte betydelig flere studiepoeng i 2015, og ca 50 prosent skyldes det nye emnene i første semester. Elever fra Amalie Skram vgs deltok i 2015 på fire forelesninger (arkeologi, historie og religionsvitenskap). Selv om de logistiske rammene begrenser omfanget av slikt undervisningssamarbeid, kan denne kontakten mellom elevene og AHKR's fag ha en betydelig rekrutterende verdi. AHKR vil derfor arbeide for at samarbeidet skal være aktivt hvert semester. Instituttet har også ved flere anledninger tatt imot skoleklasser fra andre skoler for tilrettelagte forelesninger, for eksempel om fremveksten av IS.

AHKR har sammen med HF-fakultetet arbeidet intensivt med opprettelsen av et lektorutdanningsprogram med master i historie eller religionsvitenskap. Til tross for manglende tilførsel av fullfinansierte plasser, gikk man inn for å opprette programmet med omdisponerte plasser fra ordinære program. Dessverre ble det klart i januar 2016 at opprettelsen utsettes pga ressursmangel hos andre involverte aktører. Både AHKR og Programutvalget for lærerutdanning ved HF anser det kommende programmet som en god rekrutteringskanal for fakultetet, og beklager at det omfattende faglige, administrative og byråkratiske arbeidet med utvikling og opprettelse ikke har gitt resultater i denne omgang.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak som er gitt særlig oppmerksomhet i 2015

Arkeologi har utviklet en helt ny struktur for bachelorprogrammet, for å gi studiet en mer logisk oppbygging, mer solid fordypning og større fleksibilitet. Overgangen fra gammel til ny ordning skjer i 2016. På oversikts-emnene i historie HIS101 og HIS102 har man i 2015 gått over fra ren skoleeksamen til hjemmeeksamen med påfølgende 2 timers skoleeksamen. Ved å endre frekvens på fordypningsemnene, slik at det tilbys færre hvert semester, har religionsvitenskap sikret et mer hensiktsmessig studenttall på hvert emne. Man har videre utviklet et nytt fordypningsemne: RELV235 Islam og muslimers religion. Sommeremnet i arkeologi ARK327 Littiske studier ble tilbudt for første gang i 2015 (i Kiel).

Praksisemnet AHKR201 og post-masteremnene AHKR391 og AHR392 ble tilbudt også i 2015 – med få studenter, men gode resultater. AHKR's etikk-kurs for masterstudenter er fra 2015 gjort obligatorisk. Dette har gitt ytterligere pågang til kurset, som fortsatt får svært gode tilbakemeldinger. Fra 2016 vil kurset registreres i FS for at det skal inngå i studentenes utdanningsplan og fremkomme på vitnemålet.

AHKR har i 2015 satt økt fokus på digitalisering av studieaktiviteten, og har i stor grad gått inn for digital

eksamen der det er mulig. Erfaringene er positive blant de vitenskapelige, mens administrasjonen imøteser at rutinene rundt digital eksamen (og andre system som Litteraturkiosken og Mitt UiB) faller ordentlig på plass og at systemene tas allment i bruk.

Læringsutbyttebeskrivelsene for religionsvitenskap ble i år underlagt en NOKUT-gjennomgang som sammenlignet læresteder i Norge. Faget deltok på et tilknyttet seminar, men fikk ingen pålegg om endring. I 2015 innførte AHKR et eget undervisningsforum som samler alle undervisere ved instituttet for felles erfaringsutveksling og diskusjon om undervisning og studier. Hovedtema om våren var digitalisering, og om høsten var det karaktersetting. Bakgrunnen var karakterhoppene man har sett etter innføringen av blind klagesensur. Konklusjonen ble at dette er et reelt problem som instituttet og fagrådene må arbeide med. AHKR har innført egne rekrutteringsmøter for utveksling og master på fast basis. Tre av fire fagmiljø spilte høsten 2015 inn rekrutteringsvideo. Klippene er laget for å fungere i rekrutteringssammenheng på lengre sikt, og plan for dette legges i samråd med fakultetet.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

AHKR tilbyr en arkeologiutdanning med feltpraksis av betydelig omfang og høy kvalitet. Dette er ressurskrevende – særlig etter at feltet på Stend ble uttømt. Fra 2015 er praksis lagt til Hissøyna og Hallingssskeid, med vedvarende økte kostnader. Et arkeologitilbud innebærer også utgifter til ekskursionskurs og laboratorieaktivitet, og arbeidet med å heve fagets finansieringskategori må intensiveres.

Instituttet har også i 2015 behandlet en rekke saker om uredlig kildebruk. Sakene er utfordrende fordi studentene ikke har onde hensikter, men for lavt kunnskaps- og refleksjonsnivå rundt kildebruk. Formelle plagiatsaker er da uhensiktsmessige og fører til ofte frafall, men det er få retningslinjer for alternative tiltak. Behandling av sensitivt materiale (mottak av transkripsjoner, lydfiler og koblingsnøkler) i forbindelse med masterprosjekt, er en tilbakevendende utfordring som har økt i omfang med bruk av studenters telefoner for registrering av materiale. Studenter må fortsatt kunne bruke sensitivt materiale i masteroppgaver, men det er behov for avklarte rutiner – gjerne fra fakultetets side.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.

I 2015 har masterprogrammet i historie, masterprogrammet i Region og regionalisering og bachelorprogrammet i kulturvitenskap mottatt programsensorrapporter. Alle rapporter er diskutert i fagmiljøene og i UUI. Rapporten for kulturvitenskap er nå bakgrunn for en forestående omlegging av programmet. AHKR har også drevet rutinemessig evalueringsarbeid på emnenivå, både i form av studentevalueringer og rapporter skrevet av emneansvarlig etter endt semester. Både emnerapporter og programevalueringer legges i kvalitetsportalen – uten at formålet med det, utover gjennomsiktighet, er tydelig.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse Kulturvitenskap er inne i en omlegging av bachelorprogrammet der faget skal fokusere mer på kjerneemnene på 100-nivå, redusere antallet emner og gi programmet en tydeligere progresjon. AHKR gikk også i 2015 i gang med opprettelsen av et tverrfaglig (med ambisjoner utover AHKR's grenser) emne om idéer, forestillinger, fremstillinger og visjoner om fremtiden – «Futures». Emnet planlegges ferdigstilt i løpet av 2016.

Masterprogrammet i Region og regionalisering ble lagt ned i 2015. Det kan være aktuelt å videreføre noe av den faglige profilen inn i den nye programporteføljen ved HF som nå skal utvikles.

Vurdering av robusthet i fagmiljøet

Fagmiljøene ved AHKR er store, veletablerte og robuste, og har solide programmer. Likevel rammer

stillingskutt når de kommer, og påvirker studietilbudet. Tilbudet i arkeologi er særlig sårbart overfor vakanser i stillinger på sentrale felt/perioder i studieprogrammet.

Fordeling av studieplasser for 2017

AHKR ønsker flest mulig studenter på sine bachelorprogram (med unntak av arkeologi som har begrenset veiledningskapasitet på 200-nivå). Instituttet ber derfor fakultetet forvalte samlet antall studieplasser ved fakultetet på best mulig måte i forhold til det.

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.

Instituttet har også i 2015 tilbudt AHS-emner til Norsk Sykepleierforbund. Høsten 2015 tilbød AHKR dessuten et nytt EVU-emne som fikk svært gode tilbakemeldinger: MUSE620 – Forskning i og på museum. Gjennom veiledning, seminarer og teoretiske forelesninger fikk 14 museumsansatte utviklet forskningsprosjekt de nå skal gjennomføre i deres respektive stillinger på museene. Våren 2016 tilbys MUSE621 – Vitenskapelig publisering for museumsansatte, med 8 studenter. MUSE-tilbudet er foreløpig gratis. Museumsmiljøet i hele landet har vist stor interesse for tilbudet.

Tilbudet i Byggeskikk i samarbeid med Vestnorsk kulturakademi (VKA) må revideres grundig og knyttes tettere til undervisningsressurser ved UiB hvis det skal videreføres. Dette ble klart etter en NOKUT-gjennomgang av tilbud i samarbeid med eksterne aktører. VKA og AHKR er i dialog om oppfølgingen.

Gjennomstrømming i studieprogrammene

Vi legger til grunn at fakultetet finner tall for dette til den samlede utdanningsmeldingen.

Utdanningsmelding Institutt for fremmedspråk (IF) 2015

1) Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Rekruttering har vært et satsningsområde ved IF i flere år. IF har etablert en rekrutteringsgruppe som jobber konkret med arrangement og vurderer eventuelle nye og langsiktige tiltak og prioriterte områder fremover. I 2015 hadde IF følgende rekrutteringsarrangement:

- Språkdag på Åpen dag i mars
- «Ka vil du bli» (fagdager elever på 9. trinn, 3 vår og 2 høst)
- Språkdag for over 80 elever på VGS i anledning den europeiske språkdagen 26. september
- Lynkurs/språkkafe på Bergen offentlige bibliotek i anledning den europeiske språkdagen

If har et hatt et tett **samarbeid med ungdomsskoler og videregående skoler** i regionen i 2015:

- Nettside om «Åpne forelesninger ved IF» markedsføres for lærere på VGS
- Høy deltakelse fra IF på faglig-pedagogisk dag
- Forelesere fra IF har hatt foredrag på ulike skoler
- Fagdag for lærere i videregående og ungdomsskoler i regionen (180 påmeldte) i november i samarbeid med lærernes arbeidsutvalg (FAU) og Bergen kommune.

Totalt sett utgjør alle disse aktivitetene viktige ledd i å synliggjøre språkfagene og deres relevans i samfunnet. Samarbeidet med universitetsskolene og andre skoler videreføres i 2016, bl. a. med et arrangement for 150 språkelever ved Amalie Skram i februar, Åpen dag, «Ka vil du bli» og egne språkdager for elever og lærere til høsten.

I august 2015 startet «**Språkpakken**» opp, et ettårig studium i fransk, spansk eller tysk for lærerstudenter som ikke har tilbud om å ta disse fagene ved sine læresteder på Vestlandet (fjerdeåret). Dessverre fikk vi bare 3 studenter på språkpakken i 2015. IF jobber nå aktivt med rekruttering, slik at vi forhåpentligvis øker studenttallet betraktelig i 2016.

På **internasjonaliseringsfeltet** vil IF sette seg ambisiøse mål og jobbe mot at minst 60 % av studentene skal på utveksling. Flere språkfag arrangerer egne informasjonsmøter om utveksling på sine studieprogram. Erfaringene med obligatorisk utveksling i 4. og 5. semester på Bachelorprogrammet i japansk er gode. Når det gjelder nye utvekslingsavtaler vil vi særlig trekke frem nytt samarbeid med University of Tunis El Manar (Erasmus+). IF tok imot 5 studenter fra Tunisia våren 2016. En ny Erasmus+ avtale med St. Petersburg (HF) ble også inngått i 2015, hvilket legger bedre til rette for utveksling for våre russiskstudenter. Franskmiljøet har fått midler fra SIUs Nord-Amerikaprogram til samarbeid med UQAM (inkluderer utdanning). En hovedmålsetning for 2016 er å få på plass flere avtaler for engelskstudentene, og utvide globalt samarbeid gjennom Erasmus+.

2) Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak: Fokusområder og utfordringer (gjennomstrømming og frafall)

IF deltok i pilotprosjektet med studiestartgrupper høsten 2015 og prøvde samtidig ut en mentorordning for studenter på flere fag. IF hadde svært god erfaring med studiestartgruppene, og tilbakemeldingene fra studenter og forelesere er positive. Erfaringene med mentorordningen er imidlertid noe blandet, og oppmøtet er dårlig fra studentenes side. Det er derfor lite sannsynlig at mentorordningen blir et satsningsområde i

fortsettelsen. IF jobber ellers aktivt med å støtte fagutvalgene og oppfordrer til økt deltakelse og gjennomføring av sosiale tiltak som inkluderer alle på faget.

Flere fag ved IF ønsker økt mulighet for praksis i utdanningen. Vi ser at dette kan virke rekrutterende og hindre frafall fordi det styrker utdanningenes yrkesrelevans. Vi ønsker også et tettere samarbeid med Karrieresenteret for å bevisstgjøre studentene om deres yrkesmuligheter. IF kommer til å ha økt fokus på rekruttering til masterprogrammene i 2016.

3) Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016. Bruken av kvalitetsbasen ved emne- og programevalueringer

Instituttet mottok i 2015 programsensorrapporter for engelsk, spansk, japansk og russisk. I instituttets plan for programevaluering, stod fransk, tysk og russisk for tur i 2015.

Evalueringer som ikke er gjennomført i 2015, vil følges opp i 2016. Dette året skal også arabisk og japansk evalueres. Emne- og programevalueringer ved IF blir diskutert i fagmiljøene og tatt opp i programstyrene. Eventuelle tiltak kan resultere i emne- og studieplanendringer, som igjen blir behandlet av UUI. Alle programsensorrapporter legges frem for UUI før de oversendes fakultetet og lastes opp i kvalitetsbasen. Ved IF blir i tillegg alle emnerapporter lastet opp i kvalitetsbasen.

4) Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016

IF hadde følgende EVU-tilbud i 2015: Nettspansk (100- og 200-nivå), erfaringsbasert master i engelsk (ENGMAU), fremmedspråksdidaktikk (FRAMDI, nytt tilbud i fagdidaktikk for fransk, spansk og tysk for ungdomsskolelærere) og nettkinesisk. Digtysk kunne dessverre ikke lyses ut pga. manglende ressurser i faget. Nettkinesisk ble avlyst høsten 2015 pga. få søkere.

IF fikk sent i 2015 tildelt midler fra Norgesuniversitetet for å utvikle et nytt, nettbasert tilbud i arabisk. I tillegg fikk instituttet tilslag på søknaden til Udir («Kompetanse for kvalitet») om å utvikle nye, nettbaserte tilbud til spansklærere. Dette blir naturlige satsningsområder for 2016.

5) Resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015

2015-tall publiseres først 2. februar¹. Meldingen baserer seg derfor på tall fra 2014. Ved IF var det kun 3 BA-program (engelsk, spansk og japansk) og 2 MA-program (fransk og engelsk) som hadde høy nok deltakelse til at det kunne vises svardata. Resultatene fra BA-programmene våre viser i snitt score på mellom 3,1 og 3,9, der 5 er høyest mulig score. Spørsmål om engasjement for faget får høyest samlet score, lavest score får medvirkning. Yrkesrelevans ligger også lavt. Svarene ligger tett oppunder gjennomsnittet for alle språkutdanninger.

For masterprogrammene ligger svarene oppunder 4, med ett unntak: yrkesrelevans. Dette bekrefter inntrykket av at vi har en jobb å gjøre når det gjelder å synliggjøre yrkesrelevansen. Dette vil være en prioritert oppgave i 2016.

¹ Da utdanningsmeldingen ble lagt frem for UUI, var ikke tallene for 2015 klar. Tall fra 2015 er nå kommet, men de fleste av IF sine program har for lav svarprosent til at svardata kan vises.

Utdanningsmelding fra Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier for 2015

1. Oppfølging av prioriteringer fra 2014 og studiekvalitets- og læringsmiljøtiltak i 2015.

LLE planla i 2014 å styrke studentmottaket for høsten for å gi nye programstudenter en bedre studiestart, sikre de sosiale rammene og motarbeide tidlig frafall. Høsten 2015 deltok LLE i pilotprosjektet ved HF med studiestartgrupper for nye bachelorstudenter.

Tilbakemeldingene fra studenter og faglærere tyder på at det var vellykket, og instituttet anbefaler at prosjektet videreføres. LLE har i 2015 også arrangert felles oppstartsmøter for nye masterstudenter for vår og høst, der studieveiledere og faglig ansatte har deltatt. For at nye bachelorstudenter så raskt som mulig skal få en faglig tilknytning har LLE opprettet nye førstesemesteremner i allmenn litteraturvitenskap, digital kultur, latin og nordisk. For nordisk er det opprettet egne emner knyttet til hvert bachelorprogram (nordisk språk og litteratur, norrøn filologi og norsk som andrespråk), men med til dels felles undervisning for å gi bred innføring i fagområdet.

LLE fikk i 2015 en tildeling på 200 000 kroner til rekrutteringstiltak og studiekvalitetsutvikling. Midlene ble fordelt etter interne søknader, og ble brukt til følgende tiltak:

- Oppgradering av undervisningsmateriale i Fjernord-tilbudet
- Rekrutterings- og profileringsmaterieell for LLE
- Profilering- og studiekvalitetstiltak ved allmenn litteraturvitenskap: skolebesøk, karrieredag, profileringsfilmer, mentorordning med masterstudenter som veiledere for studenter på grunnnivå
- Internasjonal profilering av LLEs emnetilbud i Scandinavian Area Studies
- Vedlikehold av innlæringskorpuset ASK for norsk som andrespråk

2. Prioriteringer for 2016

LLE fortsetter å prioritere utadrettet virksomhet med profilering av instituttets studietilbud, med åpen dag rettet mot videregående skole, språkdagen «Ka vil DU bli?» for ungdomskolen og emnet Praktisk informasjonsarbeid (PRAKTINF) med praksisplasser.

I arbeidet med studiekvalitet planlegger LLE i 2016 å se på sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelser, læringsaktiviteter, vurderingsformer og evaluering.

LLE har i 2015 fått erfaring med digital eksamen i Inspira og har tatt del i et pilotprosjekt med Canvas. Instituttet vil jobbe med å utnytte mulighetene i disse verktøyene og hjelpemidlene i enda større grad. Det er kjøpt inn mobile videokonferansesett til bruk i for eksempel sensureringsmøter, men dårlig nettforbindelse i HF-bygget er en utfordring.

3. Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

Grunnet avgang og sykefravær var studieseksjonen ved instituttet underbemannet høsten 2015, og det førte til utfordringer med oppfølging av en del rutinebaserte prosesser.

Vi ser at det er behov for at det fokuseres mer på evalueringsprosessen som en del av studiekvalitetsarbeidet.

4. Studieprogramevalueringer, gjennomføring i 2015 og planer for 2016. Om kvalitetsbasen og emne- og programevalueringer.

Alle studieprogram ved LLE har etablert avtale med ekstern programsensor med plan for evaluering av studieprogram. For lingvistik og språkvitenskap gikk programsensoravtalen ut

i høst, og ny avtale må inngås. LLE mottok programsensorrapporter for 2015 for 15 studieprogram:

- Årsstudiet i nordisk
- Bachelorprogrammene i allmenn litteraturvitenskap, nordisk (utgått), nordisk språk og litteratur, norrøn filologi, språkvitenskap, gresk, latin
- Masterprogrammene i allmenn lingvistikk, allmenn litteraturvitenskap, datalingvistikk og språkteknologi, nordisk språk og litteratur, gresk, latin, norrøn filologi

Programsensorrapportene som har blitt levert følges opp i programstyrene. Rapporter med kommentarer oversendes til fakultetet og lastes opp til Kvalitetsbasen.

Til sammen 56 emneevalueringer fra 2015 har blitt rapportert og lastet opp til Kvalitetsbasen.

5. Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet.

LLE slår sammen 2-årige masterprogrammet i datalingvistikk og språkteknologi som et eget studieprogram, og studietilbudet inngår i stedet som del av masterprogrammet i lingvistikk. I tillegg slås de to spesialiseringene på bachelorprogrammet i språkvitenskap (BAHF-SPRKV), spesialisering i allmenn lingvistikk eller datalingvistikk og språkteknologi, sammen til én.

Bachelorprogrammene i gresk og latin slås fra 2016 sammen til et felles bachelorprogram i klassisk filologi.

6. Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.

I 2015 ble det opprettet fire nye fjernundervisningsemner i nordisk språk og litteratur med oppstart 2016. Emnene inneholder bl.a. mer fagdidaktikk enn Fjernord-empnene og opplegget er direkte myntet på lærere i 8-13 trinn. Finansieringen skjer med midler fra Utdanningsdirektoratet og ble opprettet under prosjektet Kompetanse for kvalitet.

På oppdrag fra Hordaland fylkeskommune vil LLE fra 2016 tilby tilrettelagt etterutdanning i norsk som andrespråk for lærere i videregående skole som underviser eller skal undervise minoritetsspråklege elever. Formålet med kurset er å gi lærere en introduksjon til norsk som andrespråk og andrespråkspedagogikk, og å være en arena for å diskutere problemstillinger og utfordringer i undervisningen av minoritetsspråklige elever.

LLE erfarer at nettstudiet Prisme fungerer godt, men samarbeider med DigUiB om oppdatering av de digitale læringsressursene.

Tilbudet i nettkunsthistorie er inntil videre innstilt. Gjenoppretting av tilbudet er avhengig av ressursene i fagmiljøet, men også av en kraftig oppdatering av de digitale læringsressursene. Det mangler en tilfredsstillende serverløsning og digital plattform for kurset.

Utdanningsmelding FOF 2015

EXAMEN PHILOSOPHICUM – GENERELT

Dimensjoneringa av undervisninga i 2015 var på same nivå som dei siste åra. Dei aller fleste studentane fekk plass på seminarmodellen, men dette kravde ein del ekstra seminargrupper i tillegg til dei fakulteta opprinneleg melde behov for. På grunn av nytt studentmottak på HF blei seminargruppene svært mykje fullare enn vanleg, med 28-30 studentar pr. gruppe ved semesterstart. Dersom eit slikt mottak skal halde fram må det komme ei løysing på dette. Psykologisk fakultet sine grupper var også to-tre studentar over normalen. Samla strykporsent for seminarmodell og skuleeksamen var om lag fire prosent .

All undervisning blei halden på hausten, med unntak av EXPHIL-MNSEM som sidan våren 2013 har hatt undervisning også i vårsemesteret retta inn mot studentar ved biologi og nærliggjande program. Hausten 2015 var dessutan første gongen første og andre emnedel på JU-varianten av seminarmodellen var slått saman. Også denne varianten består no av ei rettleia seminaroppgåve, og ei mindre tilleggsoppgåve utan rettleiing.

Verktøyet «Moodle» har vore nytta i tre emne ved Examen philosophicum: EXPHIL-PSSEM, EXPHIL-MOSEM og EXPHIL-SVSEM. Det var digital skuleeksamen i alle eksamensvariantane hausten 2015. Då vart verktøyet «Inspera Assessment» nytta. I tillegg var EXPHIL-JUSEM og EXPHIL-JUEKS med i pilotprosjektet om den nye læringsplattformen ved UiB – «Mi side pilot» (som no er blitt «Mitt UiB»).

Det blei gjennomført studentevaluering av emna hausten 2015.

AKADEMISK SKRIVING – GENERELT

Akademisk skiving har undervisning om hausten og våren. 95,5 % av studentmassen gjennomfører kurset i løpet av haustsemesteret. Dimensjoneringa av undervisninga har vore uendra.

Strykprosenten for dei 200 studentane som leverte var på 1 %.

Det blei gjennomført studentevaluering av emnet hausten 2015.

FAGSTUDIET

Oppfølging av prioriteringar omtalt i utdanningsmeldinga for 2015 og prioriteringar for 2016

Hovudfokus på undervisningssida var evaluering og ev. justeringar av dei reviderte studieprogramma, BAHF-FILO og MAHF-FILO med tilhøyrande emneplanar. På bakgrunn av tilbakemeldingar har me gjort nokre små endringar både på bachelor- og masternivå, først og fremst knytt til arbeidskrav og vurderingsformer.

Ved å synleggjere moglegheita for utveksling både for lærarar og studentar har me i 2015 sett ei lita auke både for student- og lærarmobilitet.

Hovudfokus på undervisningssida vil fortsatt vere evaluering og ev. justeringar av studieprogramma, BAHF-FILO og MAHF-FILO. Når det gjeld MAHF-FILO er instituttet no inne i ein prosess der me ser på moglegheita for å revidere studieplanen. Intensjonen er å sikre den faglege breidda i graden, samt gjere studieløpet meir forskningsbasert.

I 2015 overtok me ansvaret for bachelorprogrammet i retorikk (BAHF-RET). Heile studieplanen skal reviderast med det mål å gjere den meir straumlinjeforma og disiplinbasert.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak instituttet har hatt særleg merksemd i 2015

Instituttet har i 2015 gjennomført ein omfattande mentorordning for våre nye studentar. Evalueringar tyder på at dette har vore eit positivt tiltak og me vil ta med oss denne ordninga inn i 2016.

Hausten 2015 innførte me eit spesialiseringsemne (FIL124) bachelorgraden sitt første semester. Tanken er at dette skal skape ei fagleg tilhøyrigheit tidleg i studieløpet, noko som kan stagge fråfallsprosenten.

Det er for tidleg å konkludere om desse tiltaka har hatt noko signifikant effekt.

Resultat frå Studiebarometeret / Fakultetet sitt arbeide med fråfall og gjennomstrømming

Svarprosenten for fagstudia i filosofi er for låg til at me kan identifisere konkrete problemområde med tilhøyrande tiltak, men som det går fram av punktet over, samt punktet *Gjennomstrømming i studieprogramma* under jobbar instituttet kontinuerleg med gjennomstrømnings- og fråfallsproblematikken ved Fakultetet.

Utfordringar i studiekvalitets- og læringsmiljøarbeidet i 2015

Rekrutteringa til masterprogrammet er for dårleg. Instituttet skal arbeide vidare med saka. Me er særleg interesserte i å sjå på korleis me kan trekke til oss fleire internasjonale søkjarar.

Til tross for svak oppgang er instituttet enno ikkje nøgd med omfanget av studentutveksling. Instituttet skal jobbe vidare med saka.

Det blei, og vil bli jobba vidare med å inkludere våre studentar (særleg frå 200-nivå og oppover) i faglege tilstellingar ved instituttet.

Program- og emneevaluering 2015 og 2016

På BAHF-FILO blei dei fleste emna på 100-nivå (samt nokre på 200-nivå) under ny struktur evaluert i 2015.

Det blei ikkje gjennomført programsensur i 2015. Instituttet fekk først på plass ny programsensur våren 2015. MAHF-FILO og BAHF-FILO skal evaluerast grundig både på program- og emnenivå gjennom heile 2016. Det same vil gjelde for BAHF-RET.

Program- og emneevalueringar blir etter hovudregelen lasta opp i universitetet sin studiekvalitetsdatabase.

Planar for oppretting/nedlegging av studietilbod

Instituttet har ingen planar om oppretting/nedlegging av studietilbod i 2016

Allokering av studieplassar/opptaksrammer for 2017

Opptaksrammer for masteropptaket

MAHF-FILO: 15 (Programmet har potensielt større kapasitet, og kan ta opp fleire om det melder seg kvalifiserte kandidatar).

Opptaksrammer for bachelor/lågare grad

ÅRHF-FILO: 15

BAHF-FILO: 35

BAHF-RET: 20

Etter- og vidareutdanning

I 2015 oppretta instituttet to vidareutdanningsemne: *FIL623 - Etikk for helsearbeidarar* og *FIL624 – Forskningsetikk* som instituttet vil tilby ved behov.

Gjennomstrømming i studieprogramma

Gjennomstrømminga på programma er alt for dårleg. Instituttet har arbeidd, og arbeider framleis kontinuerleg med studiekvalitets- og rekrutteringstiltak som me vonar me vil sjå resultat av i åra som kjem.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.

Griegakademiet er våren 2016 inne i en ressurskrevende prosess i forbindelse med utredning av et eventuelt nytt kunsthøgskule. Prosjektgruppen for utredning av nytt fakultet har opprettet en arbeidsgruppe der instituttet og Kunst- og designhøgskolen i Bergen, skal utrede hvilke muligheter og synergier en eventuell sammenslåing kan generere for utdanningene innen kunstfeltet. En institusjonell sammenslåing vil føre til svært spennende muligheter for musikk- og kunstutdanningene og vil, med de rette grepene, være med på å løfte fram UiB nasjonalt og internasjonalt i forhold til utdanning på kunstfeltet, musikkterapi og musikkvitenskap.

Instituttet har videreført samarbeidet med eksterne aktører, både for utøvende studenter og musikkterapistudenter. Det jobbes kontinuerlig med å ha gode relasjoner med praksisfeltet og kulturfeltet. Dette er svært viktig for at læringsinnholdet på programmene er relevant og av høy standard.

På programmet BAHF-MUS er det en kontinuerlig prioritering å styrke rekruttering, auke samspillmuligheter og finne relevante prosjekter i prosjektukene. Fra høsten 2015 har instituttet et samarbeid med BFUng (Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester), et nytt ungdomsorkester i familie med Bergen Filharmoniske Orkester under paraplyen til Musikkselskapet Harmonien. BFUng har full symfonisk besetning, og medlemmene kommer fra hele Vestlandet. BFUng er et samarbeid mellom Griegakademiet, Institutt for musikk og dans ved Universitetet i Stavanger, og Barratt Due Musikkinstitutts avdeling i Bergen.

Høsten 2015 startet Bachelorprogram i musikkvitenskap for første gang. 277 søkte programmet gjennom Samordna Opptak, 47 søkere hadde programmet som førstevalg. 15 studenter ble tatt opp høsten 2015. Musikkvitenskap har dermed nådd både måltall for studieplasser og vist at programmet rekrutterer svært godt. Instituttet må prioritere å få god rekruttering også for 2016 gjennom å synliggjøre programmet på utdanningsmesser ol.

Masterprogram i utøvende musikk eller komposisjon er i 2016 lyst ut som sjangeruavhengig. Dette for å ha et tilbud til jazzstudenter på masternivå. Instituttet har for opptaket 2016 ikke profilert dette på grunn av korte tidshorisonter. For opptak 2016 er det én søker med jazzprofil. Instituttet vil i 2016 prioritere å revidere studieplanen for MAHF-MUUT og ha fokus på å profilere masterprogrammet som sjangeruavhengig.

Instituttet planlegger fra høsten 2016 lyse ut årsstudium i kirkemusikk, et deltidsstudium over to år. Tilbudet er ment for instrumentalister med en bachelorgrad i utøving, med annet hovedinstrument enn orgel. Tilbudet i kirkemusikk er nært knyttet til et av instituttets samfunnsmandat; å utdanne kirkemusikere/kantorer for Den norske kirke.

Andre prioriteringer for 2016 er å ha en emneportefølje for studenter på alle Griegakademiets programmer som gir dem en utdanning som ligger i toppen nasjonalt og internasjonalt. Instituttet vil også prioritere å se på hvilke emner som kan samkjøres og utgjøre en felles plattform for alle Griegakademiets studenter.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak instituttet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015.

Instituttet har siden august 2015 hatt tilsatt en lydtekniker i full stilling. Dette har hatt positiv effekt for studentene ved at de blant annet kan få opplæring i utstyrsbruk og få profesjonell hjelp til innspillinger.

Instituttet har fokus på utveksling, og det er et kontinuerlig arbeid for å tilrettelegge for utveksling for programstudentene. Instituttet har også mange innreisende utvekslingsstudenter, noe som er positivt for hele studentmiljøet.

Som studiekvalitetstiltak har det på MAHF-MUUT blitt etablert et utvidet veilederkorps med flere utøvende lærere for å styrke refleksjonsdelens sammenheng med det kunstneriske arbeidet.

Det har vært fokus på å ha emner som går på tvers av programtilhørighet. MUF101 Musikk, kultur og samfunn er et slikt emne, som er obligatorisk i BAHF-MUS, BAHF-MVK og MAHF-INMUT. Det har vært utfordrende å ha et emne som skal inngå i tre programmer med til dels svært ulik profil. Emnet har fått varierende evaluering av studentene, og høsten 2015 brukte instituttet midler avsatt i prosjektet "Tiltak for rekruttering og studiekvalitet" til å følge studentene tettere opp gjennom lesegrupper, arbeid i mindre grupper og workshops. Midlene som ble tildelt var øremerket for bruk i 2015, og det er uheldig at disse tiltakene ikke kan gjennomføres også for våren, da emnet går over to semestre. Effekten av tiltaket vil ikke være klart før vår -16 når emnet evalueres og studentene skal opp til vurdering.

MAHF-INMUT fikk også tildelt midler fra fakultetet for rekruttering og studiekvalitet. Midlene er benyttet på en utvidet mentorordning for studenter på 1. studieår, to seminarer for praksislærere og styrking av studentstyrte aktiviteter som huskonsert.

Fagmiljøet på musikkterapi er i gang med en revidering av studieplan og studieløp, basert på evalueringer fra programsensor, programutvalg, studenter og fagmiljø. Programmet har også obligatoriske emner som eies av Det psykologiske fakultet. Fra høst 2016 skal psykologiemnene legges om, noe som krever en endret studieplan og studieløp for studentene som tas opp på musikkterapi høst -16. Fagmiljøet er i gang med revisjon av studieplan, og studiekvaliteten vil styrkes gjennom å få et tilbud som oppleves som mer relevant og motiverende for studentene.

Fagmiljøet på musikkterapi er i gang med en revidering av studieplan og studieløp, basert på programsensors evaluering. Programmet har også hatt utfordringer med emner som eies av Det psykologiske fakultet, men som inngår som obligatoriske i studieløpet for musikkterapi. Emnene har medført at mange studenter har blitt stoppet i sitt studieførløp og fått nedsatt studieprogresjon. Fra høst 2016 skal psykologiemnene legges om, noe som krever en endret studieplan og studieløp for studentene som tas opp på musikkterapi høst -16. Fagmiljøet er i gang med revisjon av studieplanen, og studiekvaliteten vil styrkes gjennom å få et tilbud som oppleves som mer relevant og motiverende for studentene.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/ nedleggelse av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2017.

Instituttet oppretter årstudium i kirkemusikk, se ovenfor.
MAHF-MUTP: Omlegging av studieprogrammet, se ovenfor.

Instituttet planlegger å få til et Griegstudium innenfor det etablerte International Diploma. Dette er ment som et tilbud til primært pianister og sangere (eventuelt fiolin/kvartett). Tilbudet vil inngå i det ordinære ID-programmet, men der det tilbys en pakke/valgmeny med fordypning i Grieg. Dette vil styrke instituttets internasjonale profil ytterligere.

Fagmiljøene på instituttet oppleves som robuste. Det er noen utfordringer knyttet til at instituttet er avhengig av svært mange timebaserte lærerkrefter i undervisningen på hovedinstrument. Nytt ansettelsesreglement skaper utfordringer for utøvende studier. Siden stillinger må lyses ut før vi har oversikt over hvilken studentmasse vi har påfølgende studieår, blir det en del utfordringer knyttet til dette. Det er mange timelærere i de utøvende programmene, noe som er nødvendig for å imøtekomme kravene om bredde og kvalitet.

Det er svært kritisk at tilsetting i en fast stilling for studieretning komposisjon ble stoppet av fakultetet. Per dags dato gjennomføres all undervisning av vikarer. Dette skaper et svekket læringsmiljø for studentene som er tatt opp på komposisjon, fordi det ikke er langsiktighet og stabilitet i utdanningen. Vikarene som er tilsatt er svært kompetente, men med et engasjement som kun varer frem til vår -16 er det ikke mulig å se studiet i det fireårsperspektivet som det er behov for. Også rekrutteringsmessig er det vanskelig å profilere en studieretning som ikke har faste lærere. Det er også viktig å presisere at i rapporten "Innspill til samspill" anbefales det at komposisjonsstudiet ved GA videreføres. Rapporten er utarbeidet av en internasjonalt sammensatt ekspertgruppe og er en del av Rådet for utøvende musikk SAK-prosjekt, støttet av KD.

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.

Instituttet skulle etter planen lyse ut EVU-tilbud i KORPS601 Skolekorpsledelse og MUTP661 Vidareutdanning for musikkterapeutar i eldreomsorg høst -15. Av ulike grunner ble oppstart utsatt til høsten -16. Tilbudene er meldt inn til Kontor for etter- og videreutdanning, og lyses ut snart.

Instituttet er i dialog med Norsk Korforbund om oppretting av et EVU-tilbud i korledelse. Tilbudet er tenkt å starte opp høst -17.

Gjennomstrømming i studieprogrammene

Generelt er det god gjennomstrømming og lite frafall, noe som har å gjøre med tett oppfølging av studentene både faglig og administrativt.

Obligatorisk oppmøte på undervisning i alle emner krever store administrative ressurser, men gir godt overblikk over studenter som har problemer. De får tett oppfølging, og instituttet har rutiner for å gi studentene melding om de står i fare for å miste vurderingsretten pga. manglende oppmøte.

UTDANNINGSMELDING FRA SKOK

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/nedlegginger av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2016.

SKOK planlegger i løpet av 2016 en omstrukturering av Bachelorprogram i kjønnsstudium, som vil gjøre programmet mindre ressurskrevende å administrere. Vi ønsker å legge opp programmet slik at programemnene kommer i egne semestre og spesialiseringsemnene kommer i egne semestre, noe som vil lette timeplanleggingen betraktelig. I tillegg er det konkrete planer om å opprette to nye spesialiseringer i programmet, og SKOK er i gang med å utvikle studieplaner for en spesialisering i administrasjon og organisasjonsvitenskap og en spesialisering i sosialantropologi.

Høsten 2016 vil de første studentene begynne på SKOKs nye Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold. I forbindelse med opprettingen av dette programmet er det også utviklet en utvidet versjon av førstesemesteremnet KVIK100 Innføring i kjønnsstudier (10 SP). Dette er emnet KVIK110 Innføring i kjønnsstudium med utvida semesteroppgave (15 SP) som vil kunne taes som del av årsstudiet og vil undervises første gang høsten 2016.

SKOK har også en langsiktig målsetning om å utvide undervisningstilbudet til å omfatte masternivå. UiB, som et av landets største universiteter, bør etter SKOKs mening ha et slikt tilbud. Senteret har foreløpig ikke ressurser til å prioritere opprettelse av masterprogram på egen hånd, men ønsker å være i dialog med relevante miljøer v/UiB om muligheter for å samarbeide om å utvikle tilbud på masternivå.

Fagmiljøet er lite, men det er mulig å avvikle forskningsfri for fast ansatte ved SKOK uten at det utløser vikarbehov, og må derfor sees på som robust. SKOK vurderer kontinuerlig studietilbudet opp mot undervisningsressursene ved senteret.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2015 og planer og prioriteringer for 2016

I fjorårets utdanningsmelding ble synliggjøring av undervisningstilbudet innen kjønnsstudier omtalt som et prioritert innsatsområde. SKOK har fått produsert en rekrutteringsfilm for Bachelorprogram i kjønnsstudium som skal publiseres i løpet av februar 2016. Vi arbeider også videre med å finne en løsning på at tekniske barrierer gjør det vanskelig å synliggjøre vårt tverrfaglige studieprogram på nettsidene til flere fakulteter enn Det humanistiske fakultet.

Det nye emnet KVIK102 Likestilling og mangfold (15 SP) ble utviklet våren 2015 og undervist for første gang i høstsemesteret. 13 studenter tok eksamen i emnet.

I 2016 vil SKOK prioritere å videreutvikle Bachelorprogram i kjønnsstudium ved å forbedre strukturen i programmet og få inn flere samarbeidspartnere. I tillegg ønsker vi å bedre informasjonsflyten mellom senteret og samarbeidsinstituttene gjennom faste møter administrasjonen imellom slik at eventuelle endringer i emneportefølje og studieplaner kan fanges opp tidlig.

I 2016 vil kvalitetsarbeid knyttet til igangsetting av Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold også stå i fokus. Det vil jobbes med å få god synergi effekt mellom Bachelorprogram i kjønnsstudium og årsstudiet. Det vil også bli jobbet aktivt med rekruttering til årsstudiet blant annet gjennom fokus på relevans for arbeidslivet, og med kontakt med institutter som tilbyr utdanningsløp der et årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold vil kunne være relevant/ ønskelig for studentene.

SKOK har tidligere bidratt med kjønnsperspektiver i undervisning i regi av SVT innenfor vitenskapsteori på HF, MATNAT og SV. Framover vurderer vi å utvikle en egen modul kjønnsperspektiv og feministisk vitenskapsteori som kan tilbys PhD-kandidater som del av forskerutdanningen ved UiB.

-Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015.

SKOK har hatt særlig fokus på frafallsproblematikk i 2015. Flere tiltak er satt i verk for å redusere frafallet fra bachelorprogrammet. Disse er studentmottak for førstesemesterstudenter, økt tilrettelegging for aktivitet i fagutvalget, tildeling av akademisk kontaktperson til studenter, og flere faglig-sosiale tilbud som faglunsjer og filmkvelder.

I mai 2015 arrangerte SKOK en workshop om frafall og gjennomføring for tverrfaglige studieprogram, som samlet representanter for fagmiljø, og administrativt ansatte samt studenter tilknyttet tverrfaglige programmer ved UiB. Rekrutteringsstrategier var også tema for et kontaktmøte om undervisning med representanter fra andre institusjoner som tilbyr utdanning innen kjønnsstudier.

SKOK vil etter planen ta i bruk digital eksamen i emner med skoleeksamen fra og med høsten 2016, og har fra og med vårsemesteret 2016 kun digitale kompendier i bruk i emnene våre.

- utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015.

SKOK vil ha fortsatt fokus på rekruttering og frafallsproblematikk, og på videreutvikle tiltaka som ble satt i verk i 2015, samt vurdere nye tiltak for å øke kullfølelsen blant studentene og etablere samlingsarenaer for programstudentene. Arbeidet med å rekruttere flere utenlandsstudenter til det engelskspråklige emnet har gitt resultater, og vi vil fortsette dette arbeidet.

Bachelorprogram i kjønnsstudium har ikke høy nok svarprosent i Studiebarometerundersøkelsen til at resultatet er publisert.

- Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.

Programsensor Anne-Birgitte Rønning leverer sin siste programsensorrapport i februar 2016. Rønning var også tilstede på programstyremøte i januar 2016 for å orientere om sitt arbeid som programsensor. Programsensor ble også brukt som ekstern sensor for alle SKOKs emner høsten 2015, slik at karakternivået grundig kunne gjennomgås. Programsensor konkluderte med at karakternivået er i tråd med karakternivået ved andre institusjoner.

SKOK vil ansette ny programsensor i løpet av 2016 som kan levere sin første rapport mot slutten av året.

SKOK har ikke brukt kvalitetsdatabasen aktivt, men vil laste opp aktuelle dokumenter fra 2015 og fremover.

- Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.

SKOK har foreløpig ikke noe EVU-tilbud. På sikt vil noen av emnene i årsstudiet også egne seg til utvikling av mer fleksible og yrkesrettede EVU-kurs innen likestillings- og mangfoldsproblematikk, men dette vil ikke bli prioritert i inneværende år.

UTDANNINGSMELDING FRA SVT - 2015

Da SVT ikke har ordinære studieprogram på bachelor- eller masternivå er en rekke av punktene vi er bedt om å omtale i meldingen ikke aktuelle, og blir derfor heller ikke omtalt.

SVTs primære undervisningsoppdrag er knyttet til doktorgradsutdanningen ved UiB der SVT har ansvar for undervisningen i vitenskapsteori og etikk ved alle fakultet bortsett fra Det medisinsk-odontologiske fakultet og det Det juridiske fakultet, men det arbeides langsiktig med dette å få på plass avtaler med disse fakultetene også.

I forhold til studiekvalitet jobbes det bl.a. med å gjøre undervisningsoppgavene mer robuste ved å utvikle et helhetlig og grunnleggende rammeverk av sentrale undervisningsmoduler med litteraturhenvisninger og kilder for å øke fleksibiliteten og sikre kontinuiteten i vitenskapsteoriundervisningen i p.hd.-utdanningen. Vi ser for oss en økt vektlegging av digitale medier i framtiden. Dette vil også være med på å bidra til økt fleksibilitet og til å realisere målet om tverrfaglighet i forskerutdanningen.

SVT har i 2015 fortsatt arbeidet for å konsolidere det tverrfaglige studietilbudet på bachelornivå, de såkalte dannelsesemnene. Tilstømmingen til studiene er jevn, men vi ønsker å øke rekrutteringen. I 2015 hadde emnene 53 beståtte eksamener og en studiepoengsproduksjon på 265stp. I 2016 vil det fortsatt bli arbeidet med å øke rekrutteringen til emnene. SVT fikk i 2015 tilsatt en studiekonsulent med erfaring fra studierekrutteringsarbeid som vi har trukket veksler på. Vi ser allerede at noen av tiltakene vi har satt i verk virker da antallet studenter som har registrert seg til vårens kurs har økt formidabelt. Det administrative ansvaret for emnene har i løpet av 2015 blitt overført fra FOF som tidligere hadde dette ansvaret. Dette har medvirket til et mye tettere samarbeid mellom den faglige og administrative staben tilknyttet studiene, og har ført til en rekke endringer for å forbedre arbeidsflyten.

I tillegg bidrar mange av SVTs ansatte med ulike enkeltbidrag til emner på alle nivå i en rekke fagmiljøer og fakulteter. SVTs ansatte har i 2015 bidratt med fagkompetanse innen vitenskapsteori og etikk i undervisningsopplegg ved flere av fakultetene ved UiB på ulike nivå. Til sammen utgjør dette et vesentlig antall undervisningstimer som kommer i tillegg til SVTs primære undervisningsansvar på 900-nivå, men dette ansees som en så viktig del av senterets tverrfaglige rolle ved UiB at alle ansatte blir oppfordret til å bidra bredt og er noe senteret fortsatt ønsker å bidra med.

Utover dette er det også andre undervisningstilbud der SVT har fått en sentral rolle. Mens mange av de nevnte tilbudene ikke bygger på skriftlig nedfelte forpliktelser for SVT, står studietilbudet i nanoteknologi i en særstilling idet UiBs nano-programmer bygger på et prinsipp om tverrfaglighet der nanoetikk skal inngå både i bachelorgraden og mastergraden. Som eneste fagenhet ved UiB med forskningsbasert kompetanse i nanoetikk, ble SVT derfor bedt om å bidra fast inn i NANO100 og videre om å drifte emnet NANO310 Nanoetikk (5 studiepoeng). Vi har fortsatt, etter gjentatte ganger å ha tatt det opp med MN-fakultetet og Studieadministrativ avdeling, ikke fått avklart en finansieringsmodell og endog finansiering av dette emnet, men vi har av hensyn til studentene likevel gitt undervisning i emnet – vederlagsfritt.

SVT har så langt ikke hatt egne etter- og videreutdanningstilbud. Det er heller ingen planer om å utvikle slike tilbud i løpet av 2015.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det humanistiske fakultet

Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for vitenskapsteori
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for fremmedspråk

Referanse

2016/278-RAL

Dato

14.01.2016

Etterbestilling knyttet til Utdanningsmeldingen for 2015

Fakultetet har fått en tilleggsbestilling fra Studieadministrativ avdeling knyttet til utdanningsmeldingen for 2015, se vedlegg. Denne ble sendt ut på e-post til undervisningskoordinatorene og studielederne ved instituttene den 18.01. 2016.

Vi ber om at instituttene spesielt prioriterer å redegjøre for det siste kulepunktet i spørsmålet.

Vennlig hilsen

Claus Huitfeldt

Claus Huitfeldt
Prodekan for utdanning og internasjonalisering

Ranveig Lote
studiesjef

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagresgate 1
Bergen

Saksbehandler
Ranveig Lote
55589963

side 1 av 1

Fakultetene

Referanse

2015/13355-TOVST

Dato

14.01.2016

Vedrørende utdanningsmelding for 2015, tilleggsbestilling

Vi viser til brev til fakultetene om forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmelding datert 20.12.15. Av brevet går det fram hvilke tema som det skal rapporteres på.

Når det gjelder Utdanningsdelen av meldingen, ber vi om at det i tillegg til temaene som går fram av brev med vedlegg, rapporteres på følgende punkter:

- Resultatene fra Studiebarometeret i 2014 og 2015; hvilke tiltak er gjennomført i 2015 og/eller planlagt gjennomført i 2016.
- Fakultetenes arbeid med frafall og gjennomstrømming, med referanse til oppfølgingspunktene som er listet i styresak 124/15.
- Jf. punktet om programevaluering i malen: Vi ber om at det under dette punktet i tillegg sies noe om bruken av kvalitetsbasen ved emne- og programevalueringer.

Tilleggene skal ikke medføre endringer i meldingenes lengde.

Vennlig hilsen

Christen Soleim
avdelingsdirektør

Ingvild Greve
underdirektør

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Studieadministrativ avdeling
Telefon 55589314

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Langesgate 1
Bergen

Saksbehandler
Tove Steinsland
+47 55 58 90 47

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for fremmedspråk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Referanse

2016/278-RAL

Dato

07.01.2016

Forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmeldinger for 2015

Fakultetet har mottatt brev fra Universitetsdirektøren om meldinger for 2015 (sak 2015/13355).

Fakultetets meldinger skal behandles i Fakultetsstyret i møte den 15. mars. I forkant av fakultetsstyrets behandling skal meldingene legges frem for hhv. Studiestyret ved HF (utdanningsmelding) og Forsknings- og forskerutdanningsutvalget (forskningsmelding og forskerutdanningsmelding).

For å ha tid til saksforberedelse ber vi derfor om å få meldingene tilsendt fra instituttene senest 15. februar.

Vi ber om at enhetene i sin utforming av meldingene tar utgangspunkt i malene i universitetsdirektørens brev. Fakultetets tre meldinger bør totalt ikke overstige 6 sider, og vi ber derfor om at grunnenhetene utarbeider kortfattede meldinger (1-2 sider per melding).

I tillegg til punktene i universitetsdirektørens maler, har fakultetet lagt til noen ekstra punkt i to av meldingene, som beskrevet under.

Ekstra punkt i utdanningsmeldingen:

- I lys av at fakultetet nå setter i gang prosjektet «HF 2018 – prosjekt studieprogramportefølje» ber vi om at instituttene ikke foreslår oppretting av nye studieprogram i årets melding, men heller tenker eventuelle initiativ inn mot prosjektet som nå går i gang.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

- Universitetsdirektøren viser i sitt oversendingsbrev til styresak 124/15 om studiepoengproduksjon og frafall og ber spesifikt om at fakultetene vurderer effekten av igangsatte tiltak i forhold til gjennomstrømming og frafall. Vi vil derfor be om at enhetene redegjør spesifikt for relevante tiltak som er gjennomført i 2015 og, dersom mulig, også om effekten disse har hatt. Fakultetet vil også ta ansvar for å redegjøre for piloten med studiestartgrupper som ble gjennomført på en del av programmene høsten 2015.

Ekstra punkt i forskningsmeldingen:

- Enhetene bes om en kort redegjørelse for styrker og svakheter i forskningen ved instituttet på grunnlag av fjorårets resultater.
- Enhetene bes også om å nevne eventuelle andre forhold som instituttet ønsker å fremheve vedrørende forskning.

Vennlig hilsen

Trine Moe
fakultetsdirektør

Ranveig Lote
studiesjef

Vedlegg

Mal for meldinger:

Punktene nedenfor angir områder som skal omtales i meldingene. Samlet lengde for meldingene skal ikke overstige 6 sider. Frist for innsending er 10. april 2016.

Utdanningsmelding:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.
- Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015.
- Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015.
- Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016.
- Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/justeringer/nedleggelse av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2017.
- Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016.
- Gjennomstrømming i studieprogrammene

Forskerutdanningsmelding

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.
- Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsninger ved fakultetet – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Gjennomstrømning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å forbedre denne.
- Underkjenning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å holde antallet nede (hvor mange 1. gangs underkjenninger, hvor mange 2. gangsunderkjenninger).
- Veilederopplæring – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og ph.d.-kandidatenes deltakelse på internasjonale konferanser/utenlandsopphold (ref. informasjon i fremdriftsrapporter).
- Karriereveiledning – Beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Publisering: Vurdering av publiseringsevnen til ph.d.-kandidatene (ref. informasjon i fremdriftsrapportene) samt eksisterende og planlagte tiltak.
- Andre forhold av særlig betydning for fakultetets håndtering av forskerutdanningen som har endret seg, eller som man planlegger å endre i perioden.

Forskningsmelding:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.

- Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging.
- Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte), samt oppfølging av fagevalueringer fra 2014..
- Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur (oppgraderinger/nyinvesteringer) og tiltak for optimalisert utnyttelse og tilgjengeliggjøring av infrastrukturer for interne og eksterne brukere.
- Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen ekstern finansiert virksomhet.
- Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II.